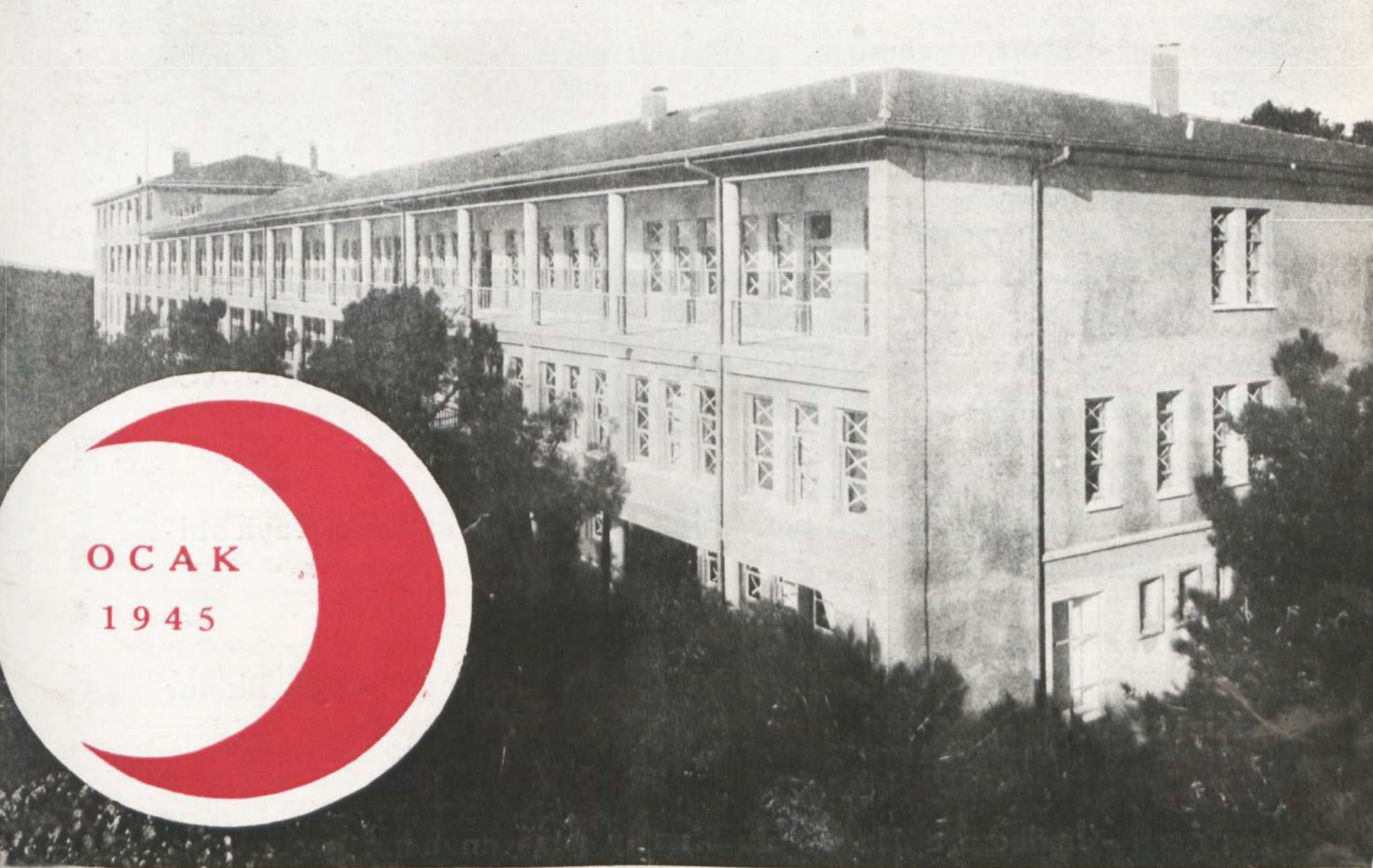
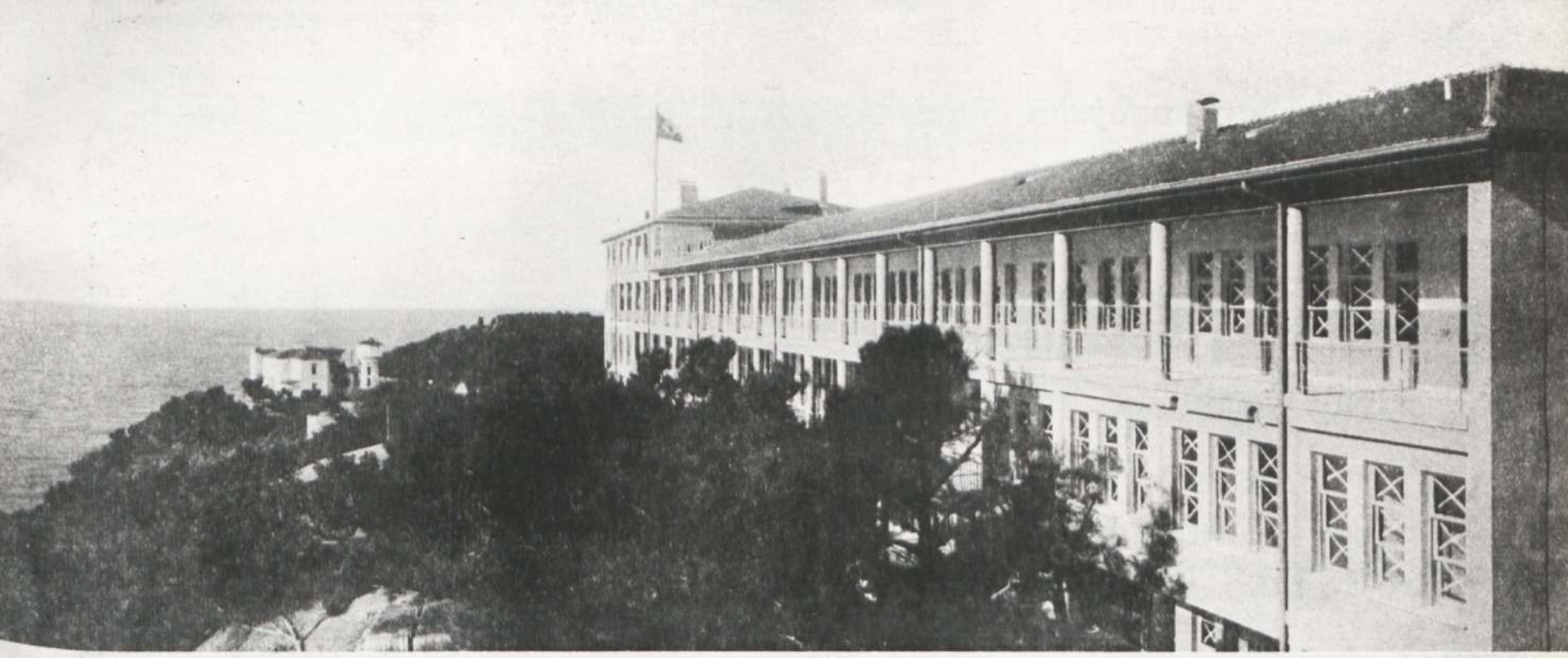

KIZILAY

OCAK
1945

Türkiye Kızılay Derneğinin yaptırdığı Heybeliada Sanatoryumu binası

SAYI: 16

Sağlık Bakanlığı

VECİZELERİ

- Sıtmalıysan ilâç al bedavadır, değilsen korun ve seni koruyanla beraber çalış.

★

- Yu anın ve yavrunun sefasını tatmak için sıtmadan sakın. Hem hekimi hem ilâciyle seni parasız koruyan hükûmete elinle dilinle yardım et.

★

- Sıtmadan kurtulduğunuz gün, vatanımız bütün güzelliklere ve kudretlere kavuşmuş olacaktır.

★

- Sıtma, yuvamızın, sağlığımızın ve kalkınmamızın düşmanıdır.

★

Kızılay Vecizeleri

- Refahlı ve mes'ut günlerde, muhtemel felâketleri Kızılay'la sigorta edelim.

★

- Kızılay'a verilen para felâket günleri için kumbaraya atılmış demektir.

★

- Karanlık ve korkunç felâketlerin üzerinde doğan ilk nur Kızılaydır.

★

- İmdadın en kısa yolu Kızılay istasyonundan geçer.

★

Abone bedeli :

Seneliği 4 Sayı itibariyle
80 Kuruş

Umum Neşriyat Müdürü :
Dr. Remzi Gönenç

TAN MATBAASI
İSTANBUL

O C A K 1945

KIZILAY

Kuruş : 20

Sayı : 16

Müracaat yeri :

KIZILAY Umum Merkezi - Ankara

Telef. : 5458 — Telgr: Kızılay

1944

Kızılay haftasında

Ankara radyosunda yapılan konuşmalardan

Kızılay ve Yurt

Konuşan: Behçet Kemal ÇAĞLAR

1943 ün Mayıs ayında idi. İnsanlık kaç yıldır ümidini kaybetmiş bir halde idi. Hırslar, hasetler, kinler, gayızlar birbirini kovalıyor; dünya bir ateş ve kan deryası içinde sele katılmış saman çöpi gibi yuvarlanıp gidiyordu. Yangından mal kaçırmak sevdasına düşen topluluklar çoktu. Herkes kendi başının telâşına kendi arzusunun tatminine düşmüş, insanlığı, şefkati, hamiyeti unutmuştu. Üçbin yıllık istilâ hırsının sularına döküldüğü İzmir kıyılarında bu karanlığın üstüne kırmızı Hilâl remizli bir ümit ışığı doğdu. Ay ışığı halinde geçip gitmedi, etrafa insanlığın güzel sabahını müjdeleyen bir fecir alacılığı yaydı. Bu ümit aydınlığında şimdiye kadar birbirini boğazlayan kalabalıkların o anda yan yana boğuşmadan bakıştıklarına biraz sonra gülüştüklerine şahit olduk. Birbirleri için bilenip sıkılan dişler Kızılayın ışığında içten gülüşlerle parıldadılar. Bu suretle Kızılayımızın ışığı beklenilen dünya barışının ilk parıltısı oldu. Bu, İtalyan ve İngiliz esirlerinin değiştirilmesi işi idi.

Bir iki hafta önce Balkanların hırs didişlerinden, yeniden teşkilatlanma çabalarılarından meydana gelen kargaşalığı ve karanlığı üstünde ilk beliren ışık yine Kızılayın idi. Yunan açlarına ve çocuklarına ilk uzanan el Kızılayın eli idi.

Kızılay ışığının bir sabah alacılığı halinde insanlığın ufkunda parıldaması, geçici hırsların üstünde in-

Kızılayın, Afyonda 30 Ağustos 1944 törenindeki çelenği

İÇİNDEKİLER :

Kızılay ve yurt	83
Behçet Çağlar	
Kızılay sevgisi	35
Dr. Talât Simer	
Milletler arası Kızılhaç çalışmaları	87
Lekeli Hummayı ortadan kaldırabiliriz	89
Elektro-ansefalografra beyin muayenesi	90
Haşere öldüren D.D.T.	93
Kızılay haftası resimleri	94
Penicillin	94
Yurtta Kızılay haftası	96
Tütüne alışmanın zararları	96
Kızılhaç haberleri	98
Kızılay haberleri	98
Sağlık bahisleri	99

san topluluklarının nasıl insanca ve kardeşçe anlaşılabilirliğini bütün dünyaya göstermekte, güzel ve büyük yarını müjdelemektedir.

Gözlerimiz aydındır, çünkü ümit ışığımız: Kızılayımız var. Günlerimiz ferahdır. Çünkü Milletler arasında kötü hırslardan gündelik kaygılardan ötede nasıl anlaşmak, kaynaşmış imkânı olduğunu biz ona şefkat hareketlerimizle bir daha cihana isbat etmiş oluyoruz.

Asıl mukaddes cihet, bütün kötü hırsların kaynağı olan nefisle, bütün imkânların yatağı ve fakat engellerin otağı olan tabiatla savaşı. Biz bütün cehdimizi bu cihad için harcıyoruz. Ne kimsenin sırtından geçiniyoruz ne kimseyi sırtımızdan geçindiriyoruz. Cihanda sulh yurttaki sulh dedik. Bu düsturu söz halinde bırakmadık; her gün bir yeni fırsatla isbat etmeğe, her gün bir yeni başarıyla gerçekleştirmeğe yöneldik.

Dünya dönüp dolaşacak, er geç ve ancak millî misaklarda karar kılacak. Biz buna tâ önceden, en taşkın, en hamleli zamanımızda kendi gönümüzle razı olduk. Zafer atının dizginini kasmağını, onu gereken yerde durdurmasını zaferimizi hem millet istiklâlini, hem insanlık idealinin zaferini yapmasını bildik. Türkün bu şekilde bir daha dünyaya örnek olan hamasetini - gereğince kullanılmak üzere kınına konan kılıçlar gibi - bir yana bırakarak bu sefer de şefkatini, insaniyetini bileyip işlemek, dünyaya örnek vermek yolunu tuttuk. İşte Kı-

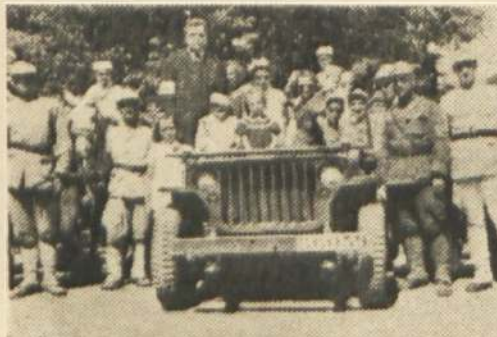
Aydında kutulanan Kızılay Haftasında
bir hatip söylev verirken

zılay bu çalışmalarımızın başında gelmektedir. Yeni dünya sulhunu eski masalların defne dallarıyla değil, bugünkü gerçeklerin Kızılayıyla süslenmiş göreceğiz. Geçen harbin sonunda dünyaya arslanlık dersi veren bizler bu harbin sonunda da insanlık dersi vermiş olacağız. Arslanlıkta örnek olana insanlıkta da örnek olmak mukadderdir.

Türklüğümüzü hamaset ve cesaretimizle olduğu kadar şefkat ve hamiyetimizle de isbat etmek durumundayız. Kızılay'ın her gün biraz daha verimli, her gün biraz daha başarılı olmasını istiyeceğiz ve bunun için karınca kararınca elimizden geleni yapacağız. İnsanlık seferine bilgimizden, maarifimizden, malımızdan, canımızdan bir şeyler adamaya davetliyiz, borçluyuz.

Köşe başında el açan neğdiği belirsiz değil Türk milletiyle bütün insanlığın gerçek muhtaçlarına el uzatan Kızılay'a yardım etmek mevkiindeyiz.

Milli Birliğimizi, yalnız sınırlarımızın dışından gelecek düşmanlara birlikte göğüs gerip birlikte karşı durmakla değil, her gün her saat, Yurt içindeki yoksullukları gerilikleri, kötülükleri giderme için işbirliği yapmakla gerçekleştirmiş olacağız. Bu da bu uğurda çalışan kurumlara elden gelen yardımı yapmakla mümkün olacaktır.

Karadeniz Ereğlisinde 30 Ağustos 1944 de
Kızılayın yaptığı sünnet düğününden
intibalar

Türk, demek yoksuluna acıyan, muhtacını koruyan, el uzatılmadan yardım etmesini bilen insan demektir. Gerçek Türk, bütün Yurtdaşları öz kardeşi sayıp herkesle birlikte neş'elendiği gün sevinmeği hak etmiş olduğunu aklına koyan insandır.

Kendi büyük ve değişmez gerçeğimizi geçen sene olduğu gibi bu sene de tekrarlıyalım:

Vatan denen gök tavanlı toprak döşemeli yuvada 18 milyon kardeşiz, ağlarsak beraber ağlıyacağız, gülerssek beraber güleceğiz. Biz güler ve keyfederken yanı başımızda hattâ uzağımızda yardıma muhtaç kardeşlerimizin bulunduğu arada sırada içimize bir iğne gibi batmazsa tam Türk değiliz, Türk olmanın gerektirdiği incelikten, içlilikten bir şeyler kaybetmişiz demektir. Biz sıcak köşemizde çeşitli soframıza otururken; mahallemizde günlerdir sıcak yemek yüzü görmeyen yurtdaşlarımız varsa, onlara suyuna tirit de olsa birer kaşık sıcak çorba içebilmeleri için bir kolaylık bulmamış, böyle bir tedbir ve teşebbüse ortak olmamış bulundukça lokmamız boğazımızda düğümlenecektir. İşte böyle zamanlarda böyle hallerde yemeğimizi içimize sindirecek tek çare, açtığı aşocağı aşevleriyle yoksul yurtdaşlarımızın karnını doyurmağa koşan Kızılay'a yardımcı olmak, Kızılay'ın böyle teşebbüslerine iş ve para ortaklığı edebilmektir.

Senede bir ne kadar çeşitli olsa da devlete vergiler vermekle, bayramlarda sadaka dağıtmakla eşref saatlerde merhamete gelip köşe başında dilenenlere beş on para atmakla insanlık ve türklük ödevimizin bitmeyeceğini biliyorsak bu ödevi tamamlamanın tek çaresi hayır kurumlarıyla işbirliği etmek olduğunu hatırlamalıyız.

Okullarına utanarak giden yahut gidemeyip de çocuk yaştan geçim derdine düşen çıplak ayaklar kaldırımı değil göğsümüzü çiğneyip geçiyorlarsa bu azaptan kurtulmak için görmemezlikten gelmek, adam sen de avunmağa çalışmak değil, ancak Kızılay'cı olmak şarttır.

Dervişin fikri ne ise zikri de odur derler. Şair bir adamın sözlerini bitirmesi de böyle. Ben de sözlerime

memleket birliğini belirtmeğe, bütün yurt ölçüsünde elele vermiş olmanın sevkini anlatmağa yeltenen bir şiiri mi okuyarak son vereceğim:

Bir saman çöpü gibi sele düştüğüm yeter,
Yeni bir inşa için yuğuruluyorsa eğer,
Bir saman çöpü gibi gireceğim çamura;
Ben maya olacağım bir uçtan bu hamura;
Bir tutam tuzum olsun benim de bu yemekte

Peteğin bir gözü de benden bal beklemekte.

Bir dört yol ağzındayım yatağında her fecir.

Her yolun sonunda bir ASLI beklemektedir

Unuttum bir kız için yola düşen KEREM kim?

Sormuyorum: — Ben bu yolun kangısına gideyim —

Her yol yurduma çıkar, her yola sonunda halk;

Sevgilin, bilmediğin, bilmeden bekliyor, halk,

Murada erdim artık yurduma bağında ben.

Kâh MURAT suyunda ben, kâh MURAT dağında ben,

Bozkıra yağan yağmur hence şefkat gözyaşı;

Her yeni yurt tepesi, bir yeni omuzbaşı
Hürdan çok düşünceyle titriyor oldukça

el,

Bir yeni yerli kumaş en sıcak tenden güzel.
Getirdim harmanıma her ovaadan bir başak:

Bir gün Muğla, bir gün Muş, bir gün Of,
bir gün Uşak.

Getirdim bağçeme ben her korudan bir fidan:

Bir gün Mersin, bir gün Kars, bir gün İzmir, bir gün Van.

Her köy bir çiçekli dal, ben yılmayan bir alev;

Dolaştım Bozkırları, dağları, ormanları;
Dönsün eller, elinde yadellerin dalıyle

Dolu şimdi peteğim memleketin bahıyle.
Sanma gezdim Tortunu, Tarsusu ben boş yere-

Her selâle altında ruh yıkadım bir kere.
Alnıma koydum kopun, Erciyasın karnıdan

Ve dökündü Beş nehri duygum omuzlarından.

Tattım aynı kaynakları ormanda ben, kunda ben;

Memleket birliğini yuğurdum ruhumda ben;

Mardinliye Aydından üzüm yedirmeliyem.

Ya yakamı yırtmakta ya da giydirmekteyim

Ağrı'daki çıplağı Uşak'daki kumaşla;
Ruhumda eleledir bir zeybek bir dadasla.

Behçet Kemal ÇAĞLAR
Erzincan Milletvekili

**Kızılay Senin
Karagün Dostundur**

Kızılay Sevgisi

Dr. Talât S i M E R

Aziz Yurtdaşlarım;

Cumhuriyet bayramımızla başlayan ve bugün sona eren Kızılay Haftası yakın senelerin güzel bir geleceğidir.

Biz bu haftamızla bir asıra yaklaşan bir geçmişe malik çok asil ve o nisbette büyük bir davaya sahip olan Kızılayımızı ve çok kutsal ve insani bir sevdaya gönül ve emek vermiş olan bu şefkat müessesemizi ulusca hep beraber anıyoruz. Onunla ona malik olmakla onun evladı ve hadımı bulunmakla kıvanç duyuyoruz. Gönüllerimizde yaşayan büyük sevgisini gönülden gönüle aşilayarak taşıyarak geliştiriyor ve yaşatıyoruz. Yine bu bayram münasebetiyle çok lütfkâr radyo idaremizin mikrofonu önünden aziz milletimize Cemiyetimizin geçmişteki şerefli tarih ve hizmetlerini, haldeki çalışmalarını, geleceğe ait düşünce ve dileklerini açıkça söylemek onun yüksek huzurunda işlerimizin, sarfolunan emek ve gayretlerimizin hesabını vermek imkânını buluyor ve bu suretle vicdanlarımızda büyük bir haz gönüllerimizde bir inşirah duyuyoruz.

Bendeniz de işte böyle bir vazifenin şerefli olduğu kadar çok güç bir işi ifası için yüksek huzurunuzda acımı ve eksikliği hiç hesaba katmadan gelmiş bulunuyorum. Bu yönden sevgili yurtdaşlarımın konuşmalarında bulacakları kusur ve hatları söz ve ifadelerimdeki düşüklük ve eksikleri kalbimde kendileri için duyduğum büyük sevgi ve saygı, gönülümdeki kutsal sevdanın heyecanına bağışlamalarını dilerim.

Sayın dinleyenlerim;

Cumhuriyet bayramı ve Kızılay haftası münasebetiyle yine buradan yüksek huzurunuzda söz söyleyen, beyanatta bulunan arkadaşlarım Kızılayımızın üzerinde hararetle çalıştığı iş ve çalışma alanlarını, yardım konularını ve bugüne kadar bu alan ve konularda gördüğü işleri elde ettikleri güzel sonuçları temiz başarıları kısaca ve etraflıca izah buyurdular.

Yine bu aziz arkadaşlarım Kızılayımızın nasıl ve ne gibi olay ve sebeplerle doğduğunu ve muhtarip insanlığa ümit veren geleceğe ait bü-

yük saadetler vadeden kutsal ideallerin ne suretle hangi azizlerin el ve himmetiyle yurdumuza geldiğini belirttiler ve Türk Kızılayının temsil ettiği Türk saffet ve şefkatinin camiamız içerisinde bundan evvelki yüz yıllarda meydana getirdiği büyük şefkat eserlerinden hayırseven dedelerimizin bugün dahi hâlâ içimizde yaşayan güzel geleneklerinden hararetle bahsettiler. Ve nihayet bugün o güzel telâkki ve geleneklerin biraz daha müttekâmil ve biraz daha derli-toplu bir şekilde tatbik ve idamesini temin eden Kızılayımızın sosyal yaşayış, inanış ve görüşlerimize uygun olarak nasıl bir yol takip etmesi lâzım geldiğini ve bu nurlu yolun Yurt ve Ulusumuz için ne suretle daha faydalı olabileceğini çok güzel ve çok yerinde sözlerle ifade ettiler. Artık benim tarafımdan bu güzel sözlerle, bu her şeyi kucaklayan, inceleyen, deyişlere eklenecek bir söz kalmadı.

Onun için ben de aziz dinleyicilerimin lütfkâr müsaade ve müsahahalarına dayanarak Kızılayımız hakkındaki şahsi duyuş ve görüşlerimi ve bu arada çok kalbi ve samimi dileklerimi arzedecek ve haftamızın bu son günlerinde onun güzel adını emrinde çalışan asil evlâtlarını sevgi ve saygı ile anarak bütün yurtdaşlarımın gönlünde yaşadığına çok inandığım Kızılay sevgisine sevgimi katacağım.

Aziz Yurtdaşlarım;

Kızılayın ve benzeri hemsire te-

sekküllerin kuruluşuna sebep olan geçmiş hâdise ve düşünceleri bir tarafa bırakacak olursak bence bu aziz cemiyetler her şeyden önce insan ruhunun en asil ve temiz vasfı olan acıma hissinden, merhamet duygusundan, insanlık sevgisinden doğmuş birer şefkat yuvalarıdır. Ve bu güzel vasıfları ruhunda duymuş, göğnünde yaşatmış asil ve rahim insanların toplandıkları, birleştikleri, seviştikleri saffet merkezleridir. Saffetin masumiyetin hicap ve hicranın timsali olan bayrakların altında toplanan bu gönülleri birleşmiş temiz insanlar ruhlarının bu asil üsaresini ilâhî bir nur damlası kadar berrak ve ihya edici suyunu gönüllerden gönüllere yol açarak birleştirirler, onu susamış gönüllere iltiraptan, kederden, mahrumiyetten, elemenden yaralı ruhlara hayat ve ümit yağmuru olarak serperler.

Yine bu cömert ve civanmert insanlar daima yolları üzerinde insan oğlunun yaraladığı, tabiat zulmünün berelediği zulüm ve itisafaların zedelediği felâket kurbanı hemcinslerini ararlar. Ve daima gönül saadetlerini düşen, ağlayan, ezilen, inliyen insanların yanbaşılarında onların hizmetlerinde bulurlar. Ve onlar düşmüşlerin, kimsesizlerin en candan dostu, kayıtsız şartsız ve ivazsız dert ornaklarıdır.

İşte sayın dinleyicilerim, bizim Kızılayımız da Türk yurdu üstünde gururla şerefle yaşayan civanmert,

Aydında herkesin severek iştirak ettiği Kızılay Haftası tezahürlerinden bir görünüş.

Kayseride Kızılay Haftası

asil, necip Türk milletinin şefkat ve merhamet dolu göğsünde aynı güzel duygu ve aynı insani düşüncelerin tesiriyle doğmuş Türk milletinin bugüne kadar geçirdiği kara günlerinde onun daima yanbaşında bulunmuş dert ve elemeleriyle başbaşa aynı ızdırapla yaşamış tam bir ana şefkatiyle onun yarasını sarmış acı ve sızılarını dindirmeğe çalışmış meysus ve ümitsiz vatandaşlarımızın gönlünde sevinç ve ümit kaynağı olmuştur. Yâd ellerde öksüz kalan milletterdaşlarımızı, düşman topraklarında esir düşen yurtdaşlarımızı bağrına basmış onları öz yurt ve kardeşlerine kavuşturmağa vasıta olmuş ve bütün çalışmalarında daima bir Türk milletinin büyük nam ve şefkatini lâıyk bir şekilde tertemiz bir eser olarak kalmış, tertemiz çalışmış ve yaşamıştır.

Bilmemki yurt içinde ve yurt dışında Türk Kızılayını bilmiyen iş ve eserini görmiyen bir insan bulunabilir mi? Ben onun güzel eserlerini, şefkatli çalışmalarını takdirkârı olmıyan bir vatandaşımızın bulunabileceğini hiç ummuyorum. Hele son senelerin tabiat yönünden gelen büyük felâketleri ve birbirini takibeden yurdumuzun bir çok köşelerini yıkan ve bir çok vatandaşlarımızın ölümlüne ve yaralanmasına sebep olan hemen umumi denecek kadar çok geniş afet ve musibetler karşısında bu aziz Cemiyetimizin gördüğü işleri, yaptı-

ğı yardımları görmiyen, işitmiyen hemen hiç kimse kalmamıştır.

Onun için Kızılay bizim her şeyimizdir. Ferd olarak ve millet olarak her şeyimizi ondan, her müsibetin felâhını ondan, her kötülüğün devasını ondan, her karanlığın sabahını ondan, onun nurlu fecrinden, şafağın dan bekleriz.

O halde aziz yurtdaşlarım bu vaziyet karşısında Türk ulusunun manevî anası Türk vatanının şefkatli koruyucusu olan ve büyük varlığın içindeki derdi göğnündeki acıyı size ben ifşa edeyim.

Türk Kızılayı tıpkı yavrularının dert ve ihtiyaçlarını tamamen karşılayamıyan acılarına deva, yaralarına merhem bulamıyan onların kırık gönüllerini saramıyan müteellim bir ana gibi dertli ve kederlidir. Yaptığı işlerin azlığını, yapması gerekli ödevlerin çokluğunu göğnü burkularak içi sızlıyarak acı acı duyuyor. Üzerinden seneler geçtiği halde zalim tabiatın yıktığı bir çok yurt köşelerinin hâlâ imar edilmediklerini bir çok bedbaht yurtdaşların gönül yaralarının hâlâ sarılmadığını, bunlar yetişmiyormuş gibi bir türlü durmak ve tükenmek bilmiyen yer depremlerinin aziz yurdumuzun bir çok bölgelerinde yeni yeni felâketlere kapı açtığını, yakıp yıktığını ızdırapla elemle görüyor, bu korkunç felâketlerin bu mala, cana kıyıcı müsibetlerin bir türlü önüne geçemediğine, yaraladığı yurtdaşların göz yaşlarını tamamen dindiremediğine hicranlanıyor, hayflanıyor.

O halde aziz yurtdaşlarım bizim için, bizim dert ve elemelerimiz için gönülden yaralı bizim saadet ve selâmetimiz için her zaman duacı bu aziz anamızı bu kahraman Türkün şefkatli anasını düşünmek severek onun dertlerine derman olmaya çalışmak, onun yardımına koşmak da biz evlâtlarına düşmez mi?

Bu rahim ana her vakit olduğu gibi bugün de bu güzel haftamızda bizi yardımına çağırıyor. Çocuk gönlü kadar saf ve temiz ve bakir olan beyaz bayrağı altında bizi vazifeye davet ediyor. Bizden sevgisini, gönüllerimizdeki şefkatini bekliyor. Bizim bu uğurda yapacağımız maddi yardımlar ne kadar az ne kadar cüz'î olursa olsun onun yanında kıymeti, değeri çok büyüktür. Tesiri de o derece çok büyük olacaktır. Bir Türk

vatandaşı için haftada bir iki kuruş gibi artık maddi kıymeti pek azalmış olan bir paranın bu aziz cemiyete bağışlanması senede en az bu kadar küçük bir yardımın ondan esirgenmemesi her vatandaşı onun kıymetli bir uzvu, hayırhah bir evladı yapmağa kâfidir. Ben şahsan bu kadarcık bir yardımı Türk yurdu içerisinde milletini sevmesini bilen her şefkatli vatandaşın yapabileceğine inanıyorum. Eğer hepimiz bu güzel ödevi velev en küçük mikyasta olsun yaptığımız ve Cemiyetin âzası olduğumuz gün Cemiyetin yalnız bu yönden toplanacağı paralar bir çok milyonları aşar.

Yapacağı hizmetler de bir kaç misli daha artar.

İşte aziz yurtdaşlarım size lâıyk, evet Türkün büyük adına, büyük gönlüne ve çok rahim ve şefik olan ruhuna tamamen uygun bir mesai çerçevesi içinde göğüslerimizi kabartacak kadar feyizli işler gören bu güzel Cemiyetimizin bizden istediği yardımı esirgemiyelim. Bize onun için uzanan elleri reddetmiyelim. Evimize bırakılan zarfları boş çevirmiyelim. Onun yurt için muhabbet dolu göğsünde yer almaktan saflığın, masumlüğün, insanlığın timsali güzel bayrağı altına girmekten mahrum kalmıyalım. Ona az da olsa bir şey verelim. Sizin ona gönülden vereceğiniz o şey aziz yurdumuzun saadetini sağlayacak yaralı yurtdaşların yarasına deva, hastalarına şifa, aç ve yoksullarına gıda, açıkta kalan yuvasızlarında me'va olacak her türlü varlıktan mahrum, meysus, ümitsiz, gönüllere ümit güneşi olarak doğacaktır. Fani bir insan için bu güzel işi yapabilmek ne büyük kıvanç, ne büyük bir tesellidir.

Sözlerimi Türkün büyük Ata'sı insanlığın büyük evladı, insanlık idealinin âşık ve mümtaz siması büyük Atatürk'ün bu konuya ait çok güzel sözleriyle bitireceğim:

"Kızılay âza adedinin milletin içtimai rüşdiyle mütenasip bir dereceye varmasını bütün milletin bu tesanüdü temin etmesini temenni ederim".

Kızılayımıza sevgimiz, muhtarip insanlığa şefkatimiz bol olsun. Sevgili ve aziz yurtdaşlarım.

Dr. Talât Simer

Bursa Milletvekili

Milletler Arası

KIZILHAÇ ÇALIŞMALARI (*)

Ses çıkarmadan çalışmak Beynelmîl Kızılhaç Komitesi geleneği icabındandır. Faaliyetinin bereketli olmasında belki bu halin de tesiri bulunmaktadır. Fakat Komitenin umdesini anlatmağa çalışan nazır Paul Rüegger'in, yakında söylediği gibi, "Kızılhaçın kendi içinde doğduğunu gören, ona armasını ve rengini veren yurdumuzda bile, İsviçrenin iftihar ettiği, Beynelmîl Kızılhaç Merkezinin bünyesi hakkındaki bilgiler yabancı memleketlerde olduğu derecede kifaytsizdir".

Beynelmîl Komitenin tohumunu vaktiyle Henri Dunant, general Dufour, Maunoir, Appia, Moynier gibi birkaç Cenevrelinin atmış olduğu malumdur. Selferino'dan (1) beri patlak veren harplerde de Komitenin yaralı ve hasta askerlere yardım, harp kurbanları hakkında haber toplayıp vermek ve bunlar için yardım hareketleri meydana getirdiğini de biliyoruz. Bu faaliyetlerin çevresi inanılmıyacak kadar geniştir ve anlatılması muhtari insanlığın içinde bulunduğu dramı apaçık ortaya koyacaktır. Alelâde hallerde Villa Moynier'de bulunan Komite Merkezi şimdi dairelerini daha arttırmış bulunuyor. Sulh zamanında Prof. Max Huber'in başkanlığı altında, 1939 ilkteşrininde, on dört üyeden fazla olmıyan "genel kurmay" da böyledir.

Bugün Beynelmîl Komitenin arkasında, yardım etmek üzere harekete getirmiş olduğu, muazzam bir işbirliği faaliyeti bulunmaktadır. Bunun ne güçlükler ile temi edildiğini dışarıdan anlamak mümkün değildir. Bitmek tükenmek bilmeden daimî surette artan ödevler karşısında - insanların çektiği ızdıraba karşı açılan savaşta zafer yoktur. Yanılacak şey her gün korunmak ve sakınmaktır - Komite kendi yapısını da kurmağa çalışmaktadır. Müessesenin kara ve denizlere uzanan subeleri şefkat ve adalet namına aynı ödevleri, bizzat komite gibi, basarmakta ve Komitenin refleksi (2) halinde işlemektedirler. Halen Komitenin 46 memleket ve arazide heyeti, 88 murahhası ve yüzlerce memuru bulunmaktadır. Komitenin teşkilâtı, kendilerini elci göndermek suretiyle temsil ettiren, hakikî veya farazî birtakım büyük devletlerin siyasi teşkilâtından daha geniştir. Beynelmîl Kızılhaç murahhasları da birer elçidir - eğer elçi "hizmet

eden" demekse - ve necip gayesi, Huber'in dediği gibi, "harbin araya koyduğu engellerden aşarak insanların birbirlerinden haber almalarına, birbirlerine yardım etmelerine yarayacak yolları bulmak ve açık tutmak olan" bir devletin elçisidir.

Bir faaliyetin daimi değil muvakkat olarak yarattığı ve büyüklüğü her günkü zuhurata karşı irticalî şekilde harekete geçmekle ölçülen bir teşkilâtın dış yapısını anlatmaya kalkışmak kolay değildir. Belki bir zaman gelecek ve Beynelmîl Kızılhaç Komitesi ile heyetlerinin başarısının pervasızlık ve icaplara uymak kabiliyetinden ileri geldiği söylenecektir. Evet pervasızlıktan. Zira Komite heyetlerini, kıdem ve hizmete bakımından, hür ve müstakil olarak yalnız kültür ve ahlâkî ehliyet ile, harp eden devletler ve bunların Kızılhaçlarına, itimad telkin etmiş olması bakımından seçmektedir. İcaplara uymak kabiliyeti de lâzımdır. Zira murahhasların ödevleri o kadar çeşitlidir ki, komite kâh hekimler, subaylar ve diplomatları kâh tecrübeli tüccarları çalıştırmak mecburiyetindedir. Beynelmîl Komite harp eden devletler, bunların Kızılhaç teşkilâtı ve tarafsız hükûmetler ile temasını bu heyetler ile temin etmektedir. Milletler Cemiyetini barındırmadığından beri bazan terk edilmiş bir şehre benzeyen Cenevre, gerçekte, bütün dünyaya şamil bir "diplomasi" nin merkezi olmuş bulunmaktadır.

Beynelmîl Komitenin Avrupa memleketlerinde on dört, Asyada dokuz, Afrikada dokuz, Şimal ve Cenup Afrikada on bir, Okyanusyada iki heyeti vardır. Bir heyet de maceralarla dolu bir seyahattan sonra Çunkinge varmıştır. Japonların Asyada zaptettikleri yerler gibi, hami devlet nüfuzunun kolay erişemeyeceği, bölgelerde de bir heyet çalışmaktadır. Heyetler çalışmalarından fayda gelecek her yere, Jamaikaya, Holanda Antillerine, Rodezyaya, Mozambike, Madagaskara koşmaktadırlar. Kahirede geniş bir teşekkül bulunmakta olup tâli şubesinde altmış kişi çalışmaktadır.

Büyük heyetlerin reisleri eski diplomatlar (meselâ Washingtondaki nazır Peter) gibi tecrübeli şahsiyetler, yüksek rütbeli subaylar (Yakın Doğu, Londra, Lizbon veya Yunanistandaki gibi), mesleklerine Cenevredeki merkezde başlıyan Kızılhaç mensupları ve hekimlerdir (Berlinde, Tokyoda olduğu gibi). Yurtlarında ticaret ve sanayide büyük mevki kazanmış olup, başka memleketlerde bulunur iken, vatanlarına bu suretle yaramağa mecburiyet duyan İsviçrelilerin ettikleri hizmetler de pek fazladır. Eşya nakliyatı ve transit işleri, devlet diplomasisinde kullanılan tâbirle, "ticaret ateşe" lerine pek lüzum göstermektedir. Kızılhaç irsalâtını çabuk ve müstakil olarak sevk edebilmek için Beynelmîl Komite hususi bir Ticaret filosu meydana getirmiştir. Bu filo Kızılhaç bayrağı ve kabilse İsviçre bayrağı altında seyahat etmektedir.

Teşekkül şimdiye kadar heyetler kurmak ve daimî surette meydana gelen boşlukları doldurmakta muvaffak olmuşsa bu, vatanımız İsviçrenin büyük yardım kolaylık

(*) *Neue Zürcher Zeitung* adlı İsviçre gazetesinin 4 ağustos 1944 tarihli nüshasından tercüme. Makalenin almanca başlığı *Diplomatie im Dienste des Roten Kreuzes*'dir ve imzasız olarak çıkmıştır. (Müte.)

(1) Solferino Şimal İtalyada, Garda gölü cenubunda bulunan, bir köydür. 24 haziran 1859 da İtalya İstiklâl savaşının son muharebesi Fransızlar ile Piyemonteliler tarafından, Avusturyalılara karşı, burada kazanıldı. Tesadüfen o gün oralarda dolaşmakta olan ve makalede adı geçen Henri Dunant, gönüllü olarak, yaralıları bakmaya koştu. Sonra da bütün harplerde yaralıların selâmetini göz önünde tutan beynelmîl, tarafsız bir hayır cemiyeti kurulması için çalıştı. Kızılhaçın kurulmasına bu faaliyetin büyük yardımı olmuştur. (Müte.)

(2) Refleks uzviyete dışarıdan gelen bir tesire karşı düşünmeye bile lüzum olmadan gerekli hareketin derhal yapılması demektir. Kuvvetinden dolayı buraya aynen aldık. (Müte.)

ları ve dünyanın her tarafındaki vatandaş kolonileriniz sayesinde mümkün olmuştur. Yoksa - sade bir tek misal zikrediyoruz - Uzak Doğuda Kızılhaçı temsil edecek temsil şebekesini kurup çalıştırmak nasıl kabil olurdu? Buralarla muhaberat bile sade kısa telgraflarla yapılmaktadır. Belki ilerde harp bitince Yeni Helvetya Cemiyeti yabancı memleketlerdeki İsviçrelilere, Beynelmîlel Komitenin diplomasisine ne derece yardım etmiş olduklarını, bildirecektir!

Az çok muayyen yerlerde bulunan ve merkezleri sabitce olan heyetlerden mâda bunların faaliyetlerini destekliyen veya yayan hususi misyonlar da vardır. Bu hal hususi surette tavzif edilmiş şahsiyetlerin, Komite mensupları veya sairenin, hususi meslekler hakkında önemli müzakerelere girişmek üzere, devlet merkezlerine gitmesi şeklinde olur. Bu hususta, aç kalan Yunan halkına yardım edilmesi için abluka hattından geçilmesine müsaade edilmesine sebep olan, Londra seyahatlerini hatırlatmak yetiştir. Bu seyahatleri bizzat reis Max Huber, profesör Logoz, C. Belt yapmışlardır.

Beynelmîlel Kızılhaç Komitesi murahhaslarının faaliyetini tanzim eden direktifler tesbit edilmişlerdir. Bundan mâda vakit vakit idare merkezi tarafından da tamamlanmaktadırlar. Murahhas seyahata çıkarken ağızdan veya yazılı olarak verilen misyon emrine göre vazifesini yapar. Böyle bir emir de usulen Kızılhaçın müstakbel mümessili, Cenevrede ödevin önemine göre, birkaç hafta veya aylık bir hazırlanma devresi geçirdikten sonra verilir. Bu talimat alma devresi esnasında murahhas, kendine bir program hazırlamakta olan, Murahhaslar Bürosu ile sıkı temasta bulunarak çalışır. Bu çalışma, faaliyeti iktizası rapor ve telgraf çekeceği makamlar, harp esirleri merkezinden muhtelif yardım işlerine kadar teşkilât şubeleri, Cenevredki Beynelmîlel Kızılhaç Merkezinin bulunduğu dört binadaki muhtelif daireler gibi çeşitli sahalarla münhasır olmaktadır. Merkez murahhasa ne gibi ödevler tevdi edileceğini anlamak ve vazifesine gittikten sonra, başka misyonlarla işbirliği elebilmesi için, kendine ne gibi direktifler verileceğini tesbit etmek üzere murahhasın kabiliyeti, bilgisi ve çalışacağı alana aşinalığı hakkında çabucak fikir edinmelidir.

Harp eden devletlerin Kızılhaç Cemiyetleri ile temasta bulunmak bilhassa önemlidir. Harp zamanlarında Beynelmîlel Komitenin etrafa heyetler yollamasına sırf bu hal bile cevaz verebilir. Zira Henri Dunant'ın dahiyâne düşüncesine göre Kızılhaç iki sütun üzerine kurulmuş olmalıdır: Bunlardan biri Cenevrededir. Merkez komite, ötekisi de her memleketin Kızılhaç cemiyetlerinden terekkep eden şebekedir. Beynelmîlel Kızılhaçın dar bir cemiyet şeklinde yaşamasına imkân veren bu mefhum diğer taraftan Beynelmîlel Komitenin, ekseriya pek güç olan vazifelerinde, gördüğü muavenetlere karşı şükran beslemesine de hak verdirmektedir. Cenevre mukavelesini imzalayan devletlerin arazisindeki milli Kızılhaç Cemiyetlerinin faaliyeti, kendi ordularının yaralı ve hastalarına bakmaktan mâda, yaralı ve hasta harp esirlerine bakmağı da şâmilidir. Zaten Cenevre mukavlesinin esası da buna dayanmaktadır. Dostla düşman arasında fark gözetmeyen bu prensipi, icap ettiği takdirde, âdaba uygun surette fakat metanetle hatırlatmak Beynelmîlel Kızılhaç murahhaslarının vazifesi ve hattâ imtiyazıdır. Solferino halkının vaktiyle "Siamo tutti fratelli" (1) diye haykır-

maları bugün de ihtirasları yenmelidir.

Murahhasların unutulmamak gereken diğer bir ödevleri de para işine taallük etmektedir. Zira milli Kızılhaç Cemiyetlerinin ilk işlerinden biri Cenevreye gönderilecek parayı ve yardım malzemesini tedarik etmektir. Bizzat İsviçrede de hariç için ne kadar bağışlar yapıldığı mâlumdur. Nakliyat hizmeti ve albay İselin'in Lizbonda kurduğu vechile liman teşkilâtından yukarıda da bahsedilmişti.

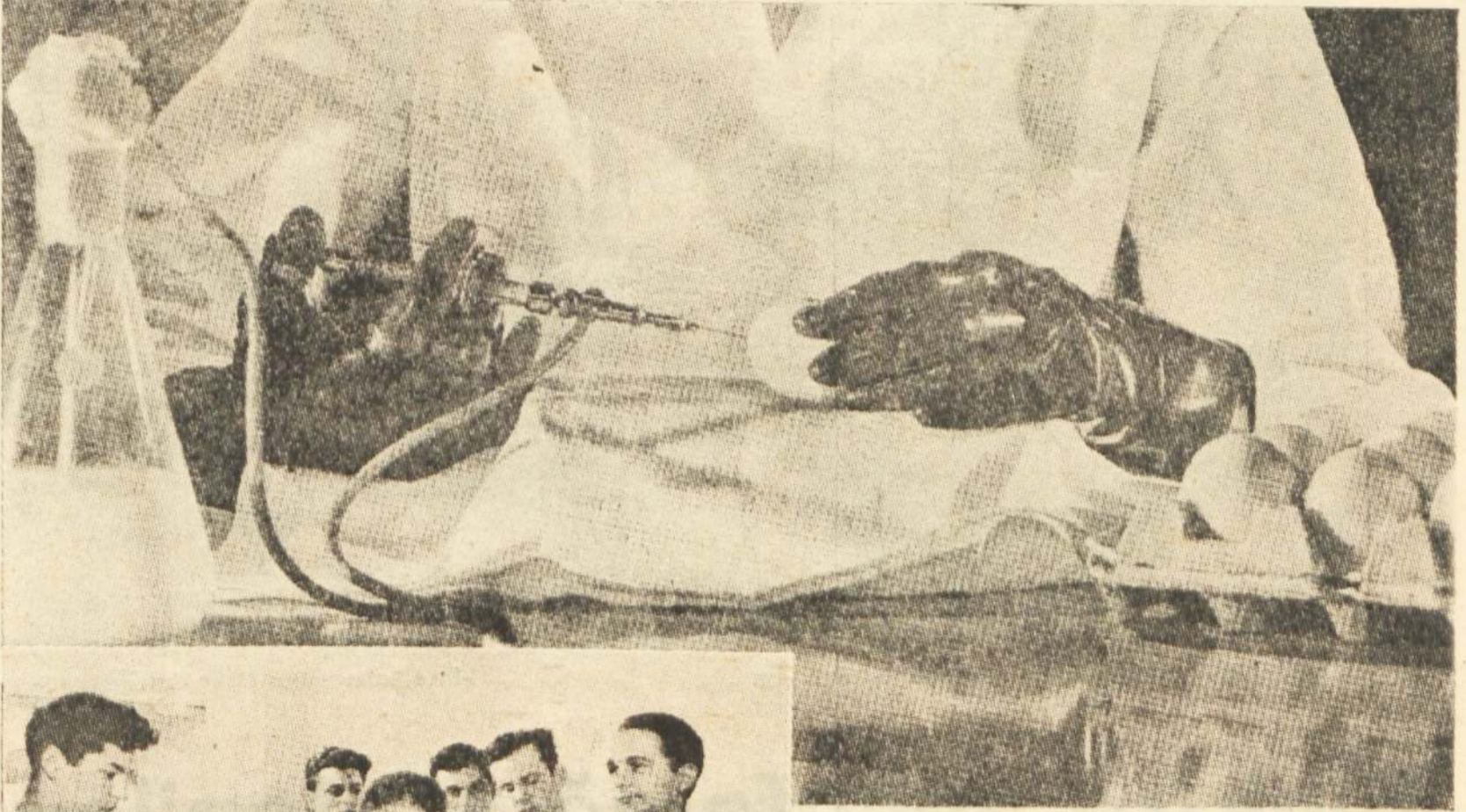
Murahhasların ananevi ve en mâlum vazifeleri harp esiri kamplarını ziyaret etmek ve ilk önce İspanya dahili harbinde meydana getirilip ikinci cihan harbinde, büyük ölçüde icra edilmekte olan, gözaltı edilen sivilin kamplarının teftiş işini görmektir. Maalesef topyekûn harbin öteki kurbanları yani siyasi mahbusları, evvelce bu hususta bir anlaşma yapılmadığından ne ziyaret etmek, ne de himaye etmek mümkün olmaktadır. Beynelmîlel Kızılhaç Mecmuası karıştırılacak olursa harp esirlerine ait haberlere ne büyük yer ayrıldığı görülür. Mamafih genişletilmiş programla maddi imkânlar arasındaki mesafe bu alanda daima önemli derecede kalmıştır. Zira sıhhi ve ruhi bakımdan hayatlarını daha ziyade yoluna koymak için varlıkları kontrol ve pratik tavsiyeye muhtac olan bu kimselerin sayısı sonsuzdur. Komite Orta Avrupadaki rus harp esirlerini ziyaret etmesine imkân olmamasına çok teessüf etmekte - mamafih Rumanya, Macaristan ve Finlandiya bazı kolaylıklar göstermişlerdir - ve Sovyet makamları ile Kızıl Haç ve Aylar İttihadının işbirliği etmesi lüzumunu belirtmektedir. Bu tafsilât Beynelmîlel Komite ile gönderdiği heyetlerin vazifelerinin hudutsuz olduğunu ve bilhassa tamamiyle başarılamıyacağını göstermiye yeter. Ancak tamamiyle tarafsız bir tesekkülün ebediyen tarafsız bir memlekette, bu tarafsızlık namına, çalışması sayesindedir ki bu harbin haşın taraflarından bazısını yumuşatmak kabil olmuştur.

Beynelmîlel Kızılhaç Komitesi bu milletler üstü faaliyeti dolayısıyla, son hukukî neşriyatın tavsif etmek istediği, milletler hukuku şahsiyeti olarak tanınmaya belki hak da kazanmıştır. Fakat nazır Rüegger sözlerini şöyle bitirmektedir: "Lâkin Komitenin böyle bir teşebbüsü yoktur. O kudretinin sadece hukuktan başka unsurlara dayandığını ve esas faaliyetinin, belirli bir hukuk faktörü işe karışmadan, cereyan ettiğini bilmektedir. Gerçi Beynelmîlel Kızılhaç hukuk dışında bir müessese değildir. Komite mukavelelerin, bunları tanıyan milletlerce müteber, hukukî esaslarına dayanmaktadır. Fakat çalışmasının esaslı bir kısmı hukuk normlarının dışında olmaktadır. Faaliyeti bilmeceburiye "tabii hukuk" a dayansa da tam olmak için müsbet hukukun dar çerçevesini asmaktadır. Vaktiyle bu keyfiyete itiraz olunmuştu. Fakat bugün karşılıklı yardım ödevi ve öz olarak mevcut bir adalete dayanmakta olan umumî duygu halinde, gittikçe daha ziyade, kabulü tanınmaktadır".

Dünyayı bu derece sarmış olan, ızdırıp çeken beşeriyetin ihtiyaçları için kurulmuş bir teşkilât olan Beynelmîlel Kızılhaçın alın yazısı barış olur olmaz ortadan kaybolmaktır. Fakat onun benlikten tecerrüt etmiş olan hizmetkârları, ödev sahalarının daralması demek olan ve bütün insanlık âlemiyle birlikte arzu ettikleri, sulh olunca Cenevrenin mütevazî kadrosundaki sessiz çalışmalarına memnuniyetle döneceklerdir.

(1) İtalyanca "hepimiz kardeşiz" demektir. (Müte.)

Lekeli Hummayı Ortadan Kaldıralım (*)

Milyarlara aşı tohumu elde etmek için laboratuvar teknisyenlerinin maharetli elleri yumurtaya, lekeli humma mikrobi, **Riketzii**yi iğne ile şırınga ediyorlar. Mikroplar yumurtada akıllara hayret verecek kadar çoğaldıktan sonra öldürülerek kendilerinden aşı yapılmaktadır. Bu iş için laboratuvarlarda günde binlerce yumurta harcanır.

Gereği gibi aşılınca lekeli hummadan ölüm korkusu kalmaz. Bu korkunç hastalığa karşı elde başka silâhlar da vardır. Lekeli hummayı insana bulaştıran biti öldürecek eczalar da bulunmuştur. Lekeli humma ile mücadelede bunlardan faydalanmak da esastır.

Lekeli humma müthiş bir katildir. Hasta ettiklerinin yarısını öldürür. Lekeli humma harplerin ortalığı boğduğu kir ve pislik sayesinde arttıkça artar. Birinci cihan harbinin felâketleri içinde Mısır ile Polonya arasındaki bölgede 10 milyon insan lekeli hummaya tutulmuş ve içlerinden 5 milyonu ölmüştür.

Fakat şimdi hekimliğin bir icadı sayesinde bir çok ordularda ve memleketlerde lekeli hummadan sakınmak mümkün olmuştur. Bu icat lekeli humma aşısıdır.

Bu sayede Çin-Burma-Hind bölgesi gibi oldum olası lekeli humma çıkan bir yerde savaşan Amerika ordusunda yalnız bir tek lekeli humma vakası çıkmış bulunuyor. Mısırdaki, Kahirede yerliler arasında, yalnız bir haftada, 500 kişi lekeli hummaya tutulduğu halde müttefik kuvvetlerde ancak iki vaka çıkmıştır. Ve bunlara ait kara ve deniz kuvvetlerinde lekeli

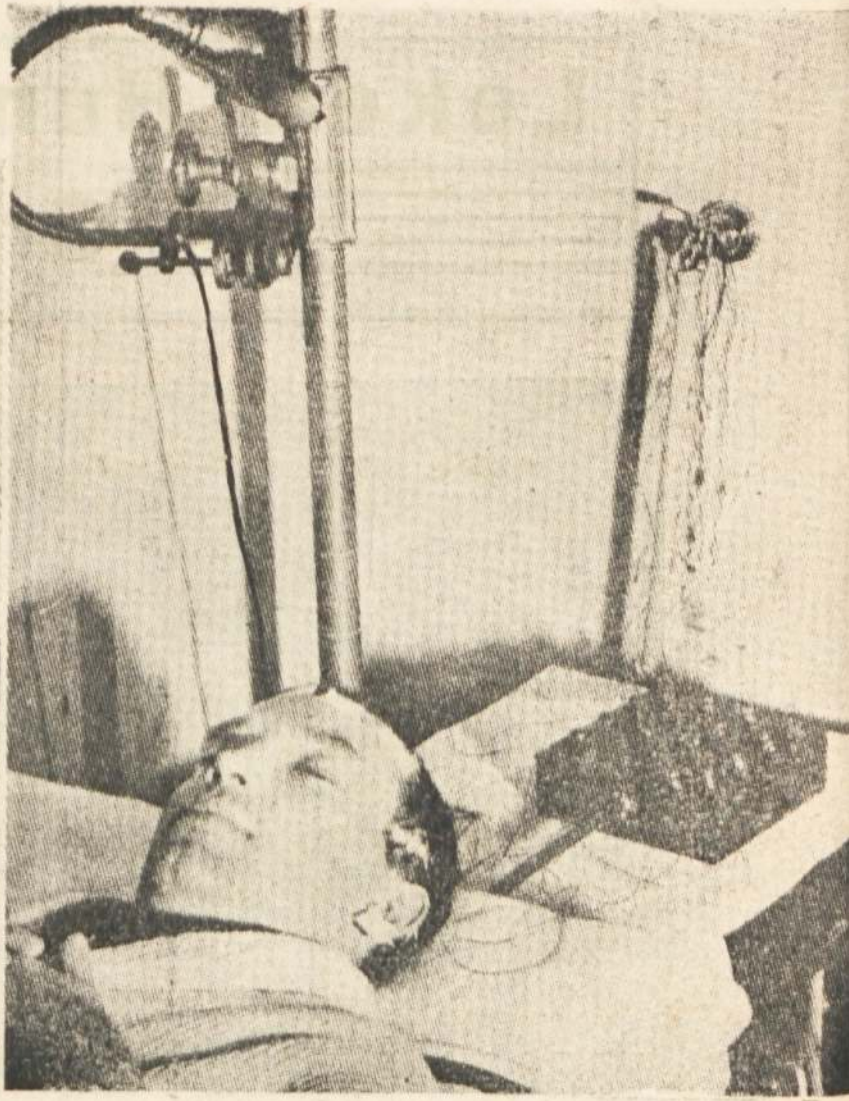
hummadan bir tek ölüm bile görülmemiştir.

(*) Bu yazı ve resimleri **Hygeia** adlı Amerika sağlık dergisinde, bir aşı laboratuvarına ait olarak, **Taming Typhus** adıyla çıkan bir nottan almaktayız. Lekeli hummayı yıldırmakta temizliğin de rolü büyüktür. Modern bit temizliği vasıtası olan D.D.T. den nasıl faydalandığımızı önceki sahifede bulacaksınız.

KIZILAYA ÜYE OL

Elektrodlar kollodiyon ile karşılıklı olarak, başa yapıştırılıyor.

İnce bakır teller elektrik tenebbühlerini kaydedici e

Elektro-ansefaloğraf denilen ele etmekte ve neticeyi m

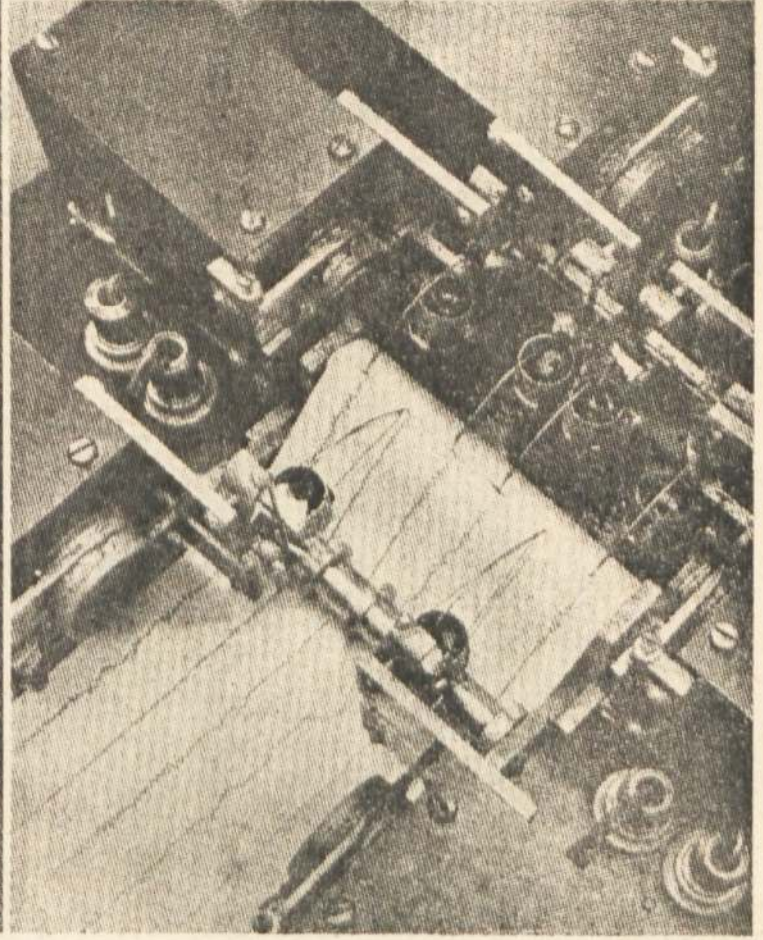
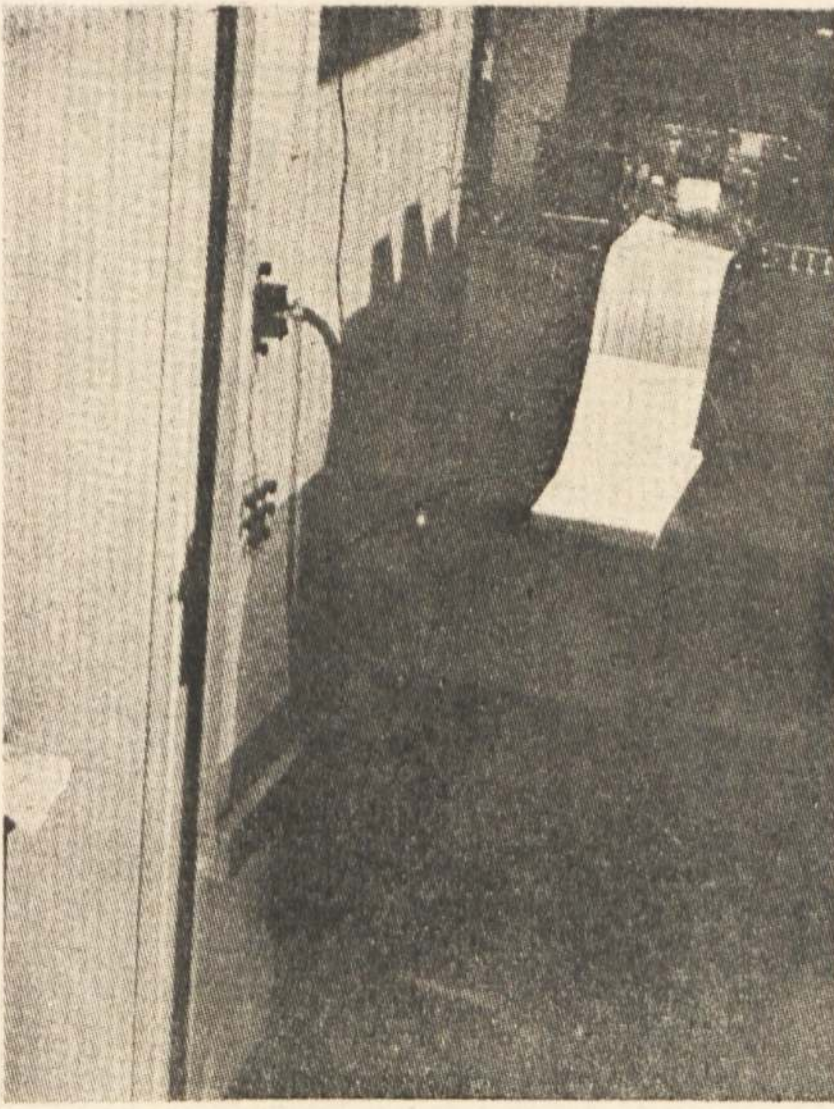
Hastalıkları incelemek için hekimlerin ellerinde bir çok vasıtalar vardır. Bunlardan en faydalı bir tanesini Röntgen cihazı sağlamaktadır. Bununla beraber, önemlerine rağmen, tıbbi cihazlarını kullandıkları alanlar sınırlıdır. Elektro-Kardiyografin (2) keşfinden önce kalp teşevvüşlerini meydana çıkarmak ve kesin olarak tesbit etmek gücü. Uzunların en ince ve karışık bünyelisi olan insan beyni de, yüz yıllardanberi, üzerinde ilmi araştırmalar yapılmasına imkân vermiyordu. Son on yıl içinde bu alanda da yeni yeni teşhis imkânlarına elverişli bir keşif yapılmış bulunmaktadır. Bunu, radyoya benzer, bir cihaz temin etmektedir. Alet beynin elektrik yapıcı tenebbülerini yakalamakta ve bun-

lardan doğan dalgaları kâğıda yazmaktadır. Elektro-ansefalograf denen bu makinenin insan düşüncesini tahlil etmediği meydandadır. Fakat onun dalga şeklinde çırpıştırdığı çizgiler hekimlere sinir sistemimiz hakkında yeni yeni bilgiler vermektedir. Hem de ameliyata lüzum kalmadan - acısız ve tehlikesiz bir tarzda. Elektro-ansefalograf beyin ur ve çıbanlarını teşhis etmekte ve kafa tası içinde olan yaraların yerini bildirmektedir. Sar'ının ve hafif havale nöbetlerinin teşhisini de kolaylaştırır.

Elektro-ansefalograf uçakcılıkta da paha biçilmez hizmetler etmektedir. Yaptıkları cehit veya yüksekliğin tesirinden ötürü bazı pilotların, saniyeden de kısa bir müddet zarfında, kendilerinden geçtikleri görülmektedir. "Kara delikler" denen bu hal ne kadar kısa sürerse sürsün uçaktaki bütün mürettebatı meşum bir akıbete sürükliyebilir. Fakat beyin dalgalarının muayenesi sayesinde pilotun gereği gibi çalışıp çalışmayacağını, apaçık, anlamak kabildir. İngilterede Krali Hava Kuvvetleri, stratejik merkezlerin yanı başında, elektro-ansefalograf laboratuvarları kurmuştur. Kanada'da bu usulden, geniş ölçüde, faydalanılmaktadır. Amerika Birleşik Devletle-

(1)Victory mecmuasının 2 nei cildinin 1 inci sayısında, imzasız olarak, çıkan bu yazı *L'électroencéphalographie explore le cerveau et inscrit son rapport à l'encre* başlığını taşımaktadır. Bugünkü hekimlikte pek önemli bir rol oynamakta olan elektro-ansefalografın lûgat mânası "beynin elektrikli yazıcısı" demektir. (Müte.)

(2) Bu da kalbin çalışmasından doğan elektrik cereyanının, sıhhatli insanlarda ve kalp hastalarındaki, şekillerini gösteren değerli bir teşhis vasıtasıdır (Müte.).

İzaya götürdükleri sırada hastanın hareketsiz ve sâkin kalması lâzımdır.

Altı stilenin (ibre) çizdiği grafik de tabiidir.

Elektrikle çalışan alet beyni muayene Ürekkeple yazmaktadır. (1)

rinde askerlik şubelerinde, uçakçı ve bahriyeli tâlim depolarında da bu usulden istifade olunmaktadır.

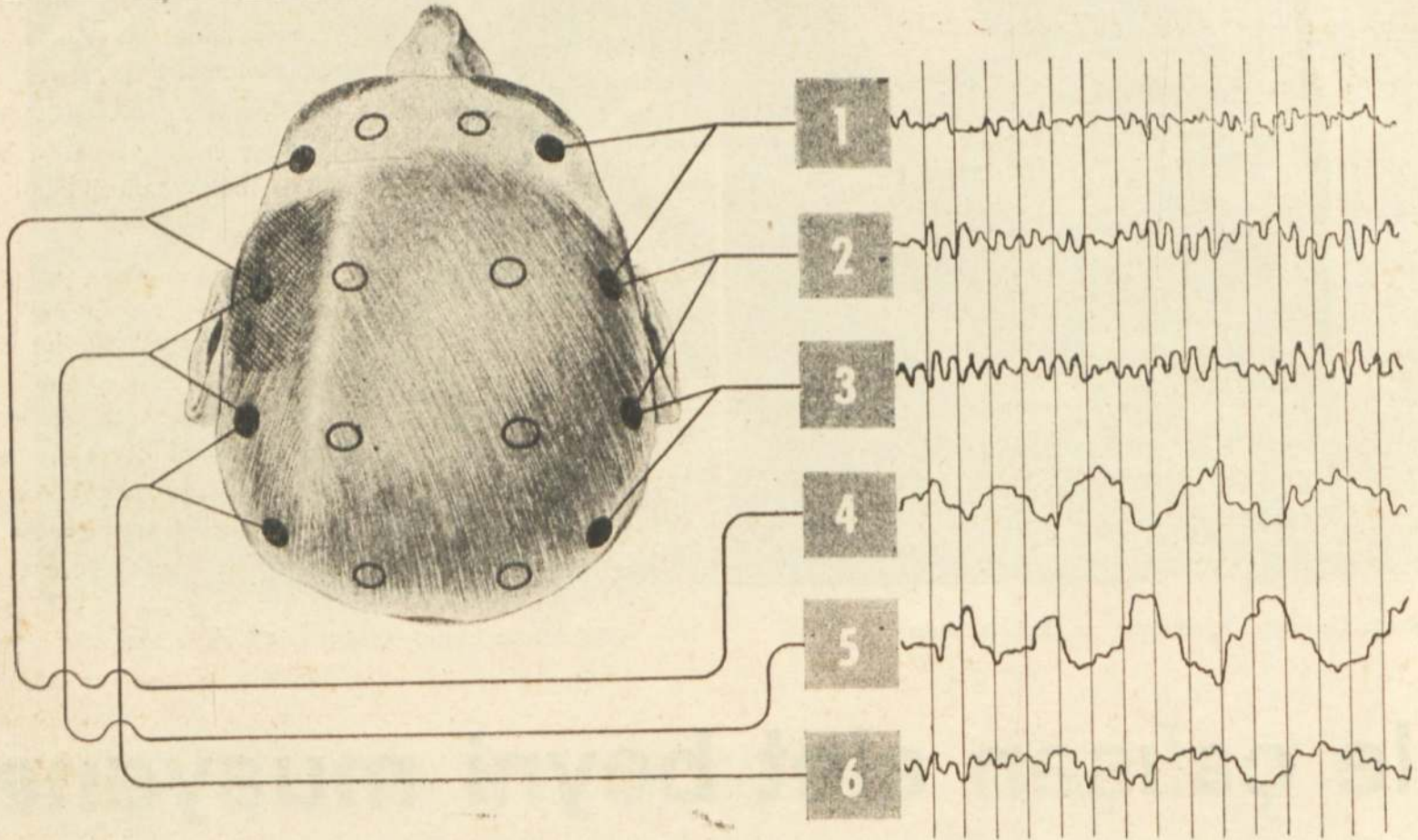
Bu sahifedeki resimler New-York sinir enstitüsünde alınmış olup birçok hastanelerde tatbik edilmekte olan hasta muayenesi hakkında açık bir fikir vermektedirler.

Elektro-ansefalograf radyodakinin aynı esasa göre çalışır. Cihaz aslında alıcı ve büyütücü bir âlettir. Elektrik tenebbühleri, cihaza, yatar vaziyetteki hastanın başına konmuş olan elektrodlarla takılı gayet ince bakır tellerden gelmektedir. Kafa tasının bütün kısımları, 6 amplifikatör ile (elektrik dalgalarını büyütücü mekanizma), aynı zamanda muayene edilmektedir. Alelâde radyo cihazlarında ses husule getirmeğe elverişli olan 100-500 volt derecesinde bir voltaj elde edebilmek için beynindeki elektrik cereyanının kuvvetini iki milyon misli büyütmek lâzımdır. Fakat elektro-ansefalograf beyin cereyanını sese değil, bir kâğıt şeride yazılmış, grafiğe tahvil etmektedir. Cihaz yarım saat içinde beynin muhtelif dalgaları hakkında 600 metrelikten uzun bir grafik çıkarmaktadır. Bu uzunluk da kesin teşhise elverişli bilgiler vermektedir.

Beynin elektrik dalgalarından her birine bir ad konmuştur. Tabii dalga, umumiyetle, az kabarık ve nisbeten muntazamdır. Gayri tabii dalga bundan daha yavaş veya çabuk olduğu gibi daha büyük ve intizamsızdır. Tabii nevesanlar (dalgalar) 2 çeşittir: *alfa* ve *bata*. *Alfa* nevesanlarını husule getirmek için voltun milyonda biri kadar elektrik kuvveti yeter. Cihaz, kâğıt şeride, saniyede bu nevesanlardan 10 tanesini yazmaktadır. Beta nevesanları daha az voltajda da zaptedebilmekte olup saniyedeki sayıları da alfaların 2-3 mislidir. Delta tipi denilen dalgalar gayri tabiidir. Bunlar daha yavaşlardır.

İnsan beynindeki elektrik cereyanları ilk defa, Jéna'da, Hans Bergen tarafından 1929 tarihinde kaydedilmiştir. 1935 de bu bilgin mezkûr dalgaları tasnife muvafak oldu. S. D. Adrian bu yeni kavramları İngiltereye sundu. Harvard Tıp Fakültesinden D. Davis de bunları Amerikaya sundu. Bugün birçok büyük hastanelerde elektro-ansefalograf bulunmaktadır. Cihazın hastalıkları teşhisdeki değerinden mâda beyin mekanizmasının yakından takibe ve gittikçe daha kesin olarak tefsire elvermesi bakımından da önemi vardır.

Beynin elektrik dalgalarına ait grafik

Beynin elektrik dalgalarına dair aşağıdaki grafiği sinir hekimleri kolayca tefsir etmektedirler. Alının sağ tarafından tepenin sağ tarafına kadar tabii ve sıhhatli olan nahiye'nin elektrik ceryanı 1, 2 ve 3 üncü cihazlar (amplifikatörler) ile kaydedilmekte olup nevesanlar (dalgalar) hayli muntazam ve küçüktürler. Sol tarafta ise 4 üncü ve 5 inci cihazlar büyük, gayri tabii ve sıkı bir tenazür gösteren dalgalar çizmektedirler. İnceleme sonucu gayri tabii şekli husule getiren hastalık sebebinin sol şakakta olduğu anlaşılmıştır. Tepenin sol tarafına ait şekil ise tabii addedilebilir.

Bu şekilde görülen yazıların türkçeleri:

Yukarıda alının sol tarafındaki yazı: Bu grafik hastanede yapılmış bir tecrübeye aittir. Siyah renkli sekiz yuvarlak hastanın başına konan elektrodları göstermektedir. Beyinde husule gelen elektrik tenebbühlerini bu elektrodlar alırılar. Bunların yanı sıra çizilmiş bulunan sekiz halka ise yardımcı elektrodların konacağı yerleri göstermektedir. Tecrübede bu sonuncular kullanılmamıştır.

Alının sağ tarafındaki yazı: Kaydedici altı cihaz (aşağıdaki dörtgenler) sinir tenebbühlerini dalga şeklinde çizmektedirler.

Başın altındaki yazı: İncecik bakır teller, elektrik tenebbühlerini, kaydedici cihazlara götürüyorlar.

Grafiklere ait yazılar:

1 — Alının sağ tarafı tabiidir.

2 — Sağ şakak tabiidir.

3 — Tepenin sağ tarafı tabiidir.

4 ve 5 — 4 ve 5 inci cihazlardaki gayri tabii iki grafik (aynı şeklin aynada görünüşü gibi mütenazır bulunmaktadırlar) sol şakakta beyin uru bulunduğu delâlet etmektedirler.

6 — Tepenin sol tarafında grafik intizamsız olmakla beraber tabiidir.

Daima Kızılayla Elele Ol

Haşere Öldürücü D.D.T. maddesi

üzerinde araştırmalar

Son zamanlarda DDT adı ile anılan bir ecza sayesinde bit ve sağlığa zararlı bir çok böceklerin yok edildiği ve bu maddenin tesirlerinin, çamaşıra bir sürül-mekle, haftalarca devam ettiğinden haberi olan okuyucularımız şüphesiz ki yok değildir. İşte Londra'da krali cemiyette Prof. Heilbronn tarafından verilen bir konferanstan alarak aşağıya yazdığımız parça bu hususta faydalı bilgiler vermektedir.

..

DDT İngiliz Levazım Nezareti tarafından Para - Dichloro - Diphe-nyl - Trichloro - Ethane maddesine verilen kısaltılmış isimdir. Tabii şart-larda uzak doğudan gelen Pyreth-rum ve Derris'in azalması üzerine 1942 de Levazım Nezareti böcek öldü-rücü maddeler üzerinde araştırma yapılmasını emretmişti. Vakiâ Ken-ya'dan da Pyrethrum gelmekteydi ise de bunun miktarı harp ihtiyaçla-rına yetecek kadar değildi. Diğer ta-raftan ise DDT dikkati çekmekte ol-duğundan teşekkül eden ilmi ekipler, bu maddenin hassalarını araştırmak üzere, Birleşik Devletler ve Domin-yonlardaki araştırmacılarla işbirliği et-tiler.

Büyük Britanya'da şimdiye ka-dar önemli miktarda DDT istisâl edilmiş olmakla beraber, bunlar, as-kerî hususlara tahsis olunmuşlardır. DDT nin 1943 nihayetinde Napoli'de lekeli hummaya tutulmak tehlikesi-ne düşmüş 1.300.000 sivile toz halin-de tatbik edilerek, üç haftada salgı-nın önünü alamk şeklindeki meshur hizmetinden sonra en büyük yararlı-ğı Batı cephesinde görülmüştür. Bu-rada D gününden (*) az evvel kıtala-

ra DDT ile muamele edilmek dolayı-sıyla, haftada bir yıkandığı halde bi-le, iki ay üstüne bit yanaştırmıyan gömlekler dağıtılmıştır. Bu hal, umu-miyetle bitli olan, Alman esirleri ile tezat teşkil etmektedir.

Büyük Britanya'da az miktarda DDT harp ile ilgili olmıyan tecrübi işlere de tahsis olunmuştur. İngiliz ordusu ilim adamlarından ikisi, Man-chester'de G.A. Campbell ve Londra-da T. H. West, geçen yıl yağ ve bo-ya mahlûtundaki DDT yi duvar bo-ya ve sıvalarına katmak imkânlarını araştırmışlardır. İçine DDT katılan boya ile boyanmış kafeslere sinek ko-yarak yapılan tecrübe, kafeslerin bo-yanmasından altı ay sonra bile, hay-ret verici derecede güzel sonuçlar göstermiştir. Sinekler önce, DDT nin tesir etmesi dolayısıyla felç olmakta ve sonra ölmektedirler. Bunun üle-rine önce yağ ve boya mahlûtundaki DDT ile boyanmış küçük bir odada ve sonra, aynı suretle muamele edil-miş, bir fabrika kantininde tecrübe

tekrarlanmış ve bunlar da güzel so-nuçlar vermişlerdir. Şimdi Campbell ve West DDT yi reçineye katarak sı-vamayı tecrübe etmekte olup bunun yağ ve boya mahlûtundan daha zi-yade böcek öldürücü olduğunu iddia etmektedirler. Bunu da aynı fabrika-da denedikleri vakit sinekleri boya-dan daha çabuk öldürdüğünü gör-müşlerdir.

DDT üzerindeki İngiliz araştı-rmalarının hepsini bildirmeğe henüz imkân yoktur. Yalnız sade bit, sivri-sinek, pire, tahtakurusu, kene ve ha-mam böcekleri gibi insan ve hayvan-lara musallat olan böceklere değil, tırtıl, karınca, pamuk kurdu ilâ... gi-bi nebati parazitlere tesir eden bu ec-zanın tanınması hususunda İngilizle-rin çok emekleri geçtiğine şüphe yok-tur. DDT nin hastalıklar ve bilhassa lekeli humma ile sıtmaya karşı sa-vaştta sabit olan değeri gözönüne ge-tirilirse İngiliz kimya dergisinin ona "böcek öldürücü eczalarının penicil-lini" adını vermesi çok görülmemelidir.

Afyonkarahisar
TABİİ SODASI
TABİİ GAZİLE KUVVETLENDİRİLMİŞTİR

(*) Tarihini açığa vurmamak için taarruz gününe, çıkarma yapılmazdan ev-vel, verilen ad. (Müte)

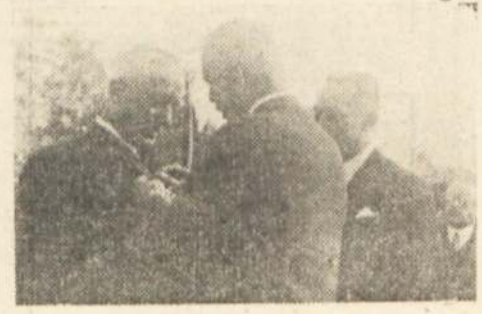
Yurtda Kızılay Haftası

Aydın Valisi 8 numaralı fâhir âza Bayan Hümevra Çiftçi'ye rozetini takarken

Kayseride Kızılay Haftası tezahürlerinden bir görünüş

Aydın Valisi 158 numaralı fâhir âza A. Emin Arkay'a rozetini takarken

29 Ekim 1944 de Söke Kızılay Şubesinde sünnet ettirip giydirilen 69 yavru

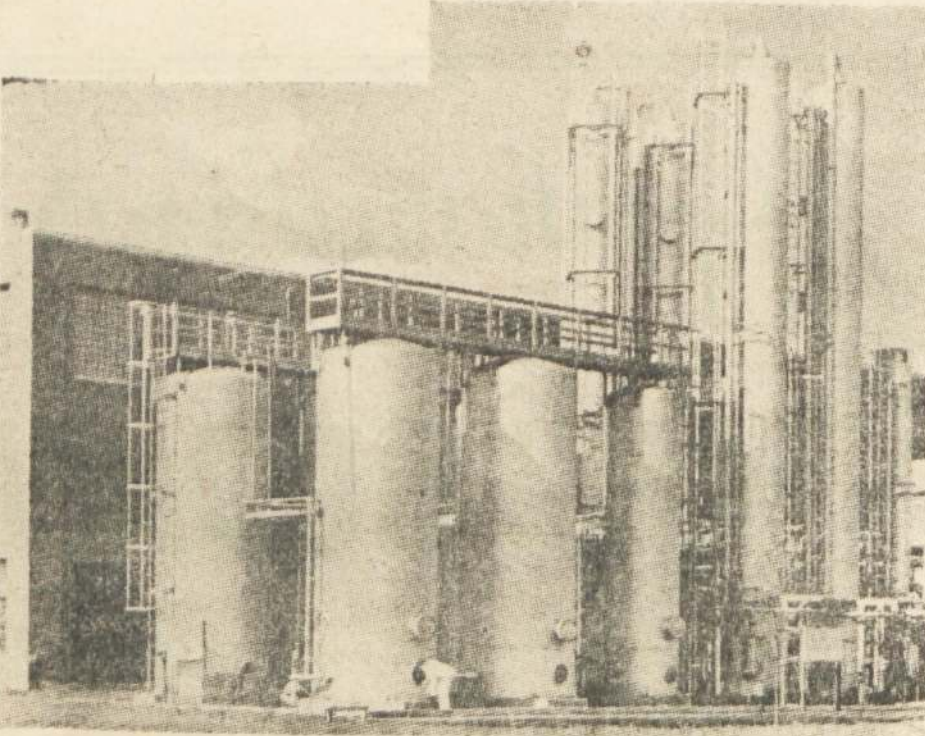

1944 yılında Güründe Kızılay Şubesi tarafından giydirilen 50 öğrenci kız çocuk

Aydın Kızılay merkezi 300 fakir ve yoksul çocuğu giydirmiştir. İşte bu bahtlıyar yavru-lardan bir grup...

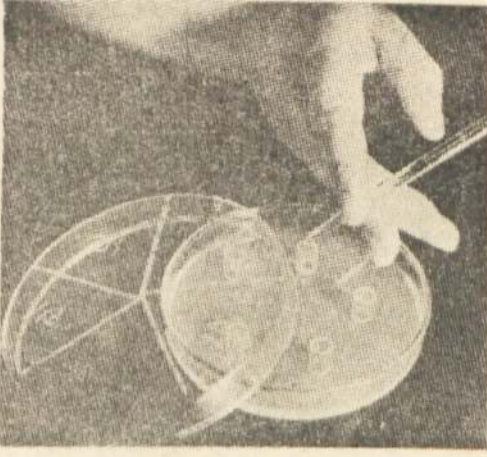
Penicillin

Bu keca tank ve destilatörler Terre Haute'deki penicillin fabrikasının bir kısmıdır. Bu fabrika, Birleşik Devletlerin, penicillin'i kütleli surette istihsal eden 19 fabrikasından biridir.

Yandaki resimde görülen tank ve destilatörler sentetik kauçuk fabrikası veya petrol tasfiyehanesini andırmaktadır. Gerçekte ise bu yeni bir penicillin fabrikasının bir kısmıdır ve harikali ilaçların en yenisinin ne büyük ölçüde istihsal edildiğini göstermektedir. Daha geçen yıl penicillin, 2 litrelik şişelerde küf üretip azıcık azıcık elde etmek şeklinde, yavaş bir laboratuvar usulü ile istihsal ediliyordu. Bu usul binlerce şişeye ihtiyaç gösterdikten başka, doktorlar kudretli mikrop lödürücü maddeyi her gün yeni bir sahada tatbik ettiklerinden, istihsal ihtiyaca da yetmiyordu.

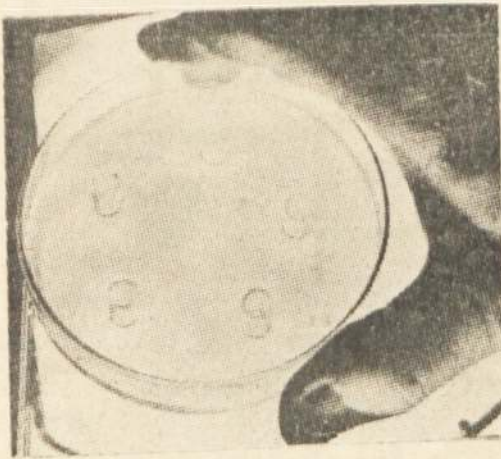
Yeni kütleli istihsal usullerinde ise penicillin 55,000 litrelik tanklarla elde edilmektedir. Bu sayede sade mayıs 1944 ayında Amerika'da 100 milyar ünite penicillin istihsal edilmiş olup bütün 1943 yılındaki istihsal miktarı ise ancak 43 milyardır. Halen elde edilen penicillin mik-

Penicillin'in muayenesi: Yassı bir cam kutudaki mikrop gıdasına stafilokok denen mikroplar ekilmiştir. Kutunun içine ufak ufak cam silindirler yerleştirilerek içlerine penicillin mahlûlü damlatılıyor.

tarı yalnız ordu ve donanmanın ihtiyaçlarını karşılamakla kalmamakta, ağır sivil hastalara bile yetecek miktarda bulunmaktadır.

Penicillin **Penicillin notatum** denen âdi bir küfün mayi gıda mahlûlünde ekşiterek elde edilir. Eski binlerce şişeli usulde bu ekşitme olayı sadece mahlûlün üst yüzünde oluyordu. Yeni sınaî usulde ise küfle dolu koca koca tanklara pompa ile steril (mikropsuz) hava vermek suretiyle küfün hem üremesi hem ekşitilmesi artırılmıştır. Amerika Birleşik Devletlerindeki 19 penicillin fabrikası sayesinde istihsal azami derecesini bu-

Penicillin'in kuvveti silindirlerin etrafındaki açık renkli çevre ile anlaşılır. Zira silindirden sızan penicillin kutu içine yayılmış ve gücü yettiği yere kadar rastladığı mikropları öldürerek cam kutudaki mikrop gıdasının rengini ağartmıştır. Silindirin etrafındaki rengi açık çevre ne kadar büyükse penicillin de o kadar kuvvetlidir.

olarak günde 4 kilo penicillin elde edileceği umulmaktadır. Bu miktar ayda 250,000 ağır hastanın tedavisine yeter.

Penicillin notatum denen yeşilimsi küf hemen hemen her yerde üremektedir. Üredikçe de ekşimekte ve anber sarısı bir su salıvermektedir. İşte penicillin'in ham maddesi bu sarı sudur. Penicillin elde etmek için küf mahlûllerinin (yani küflü suyun) tamamıyla steril (mikropsuz) tutulması lâzımdır. Yukardaki fabrika resiminde görülen koca tanklardan bir tanesine tek bir mikrop girse, tank-

Ekme, peynir, kavun ve kiraz gibi gıda maddeleri bayatlayınca küflenirler. Husule gelen küfün *Penicillium notatum* olup olmadığı, bunlardan alınan, mini mini parçacıklar mikroskopta muayene olunarak tesbit edilmekte ve küf kültür kabında üretilmektedir.

ta bulunan, 55,000 litrelik mahlûlün vereceği bütün penicillin mahv olur.

Penicillin'den maada daha binlerce küf hastalıklarına karşı, muhtemel, şifa hassaları bakımından bilginler tarafından incelenmektedirler.

Penicillin 1929 da Alexanr Fleming adında bir İngiliz doktoru tarafından keşfedilmiştir. Fakat bilim adamlarının bu maddeden yeteri kadar elde edip neye yaradığını deneyebilmeleri için yıllarca beklemek gerekmiştir. Keşif İngilterede yapılmış olmakla beraber fazla miktarda

İki doktor küf nûmunelerini muayene ediyorlar. Bunlardan pek azı penicillin elde etmeğe yarayacaktır.

penicillin elde etmeğe dair usûlleri Amerika bilim adamları geliştirmişlerdir. Amerika bilim adamları peynir, ekme ve kavundaki âdi küfleri alarak (yandaki resime bakıla) bunları kütleli istihsale yetecek şekle getirmişlerdir. Halen dünyadaki bütün penicillin'in %95 ini istihsal eden Amerika Birleşik Devletleri fabrikaları bu uûmunelerle çalışmaktadır.

Penicillin hekimliğin tanıdığı en büyük ilâç maddesidir. Kanımızla yayılan mikrop hastalıklarına, gazli gangrenlere, zatürriye, menenjitte, ampiyeme (akciğere cerahat birikmesi), peritonite, kemik iliğini sarıp kemiği çürüten mikrop hastalıklarına, belsoğukluğu ve firengiye iyi gelmektedir. Başka hastalıklara karşı da fayda edip etmediği henüz yeteri kadar araştırılmamıştır. Penicillin, sülfa ilâçlarının aksine, toksik (zehirli) değildir ve hastaya çok çok verilebilir.

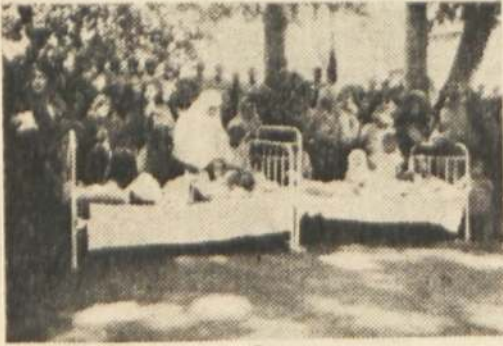
Kızılay
Dergisini
Okuyun ve
Okutun.

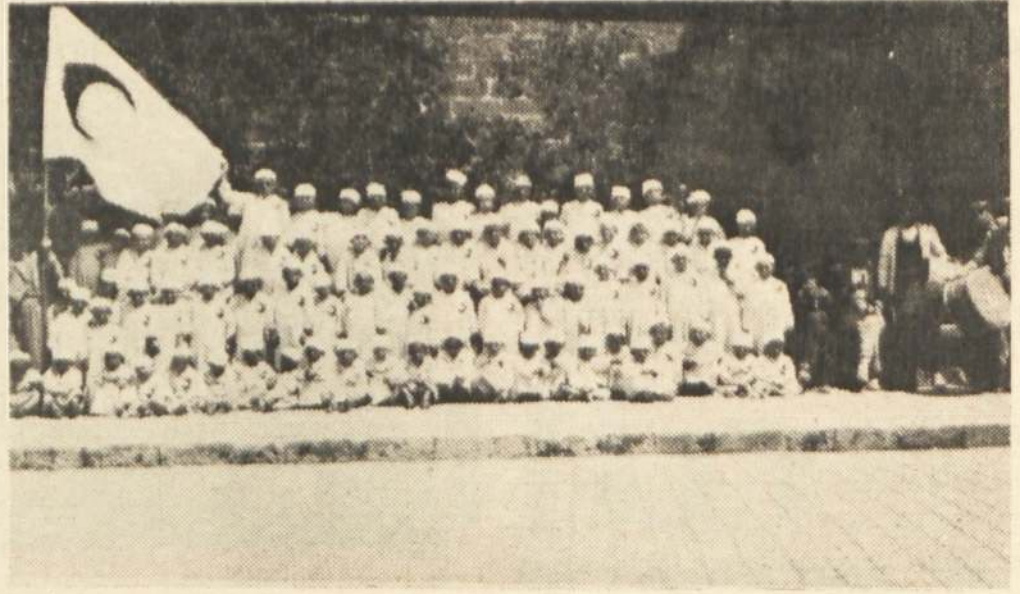
Karadeniz Ereğlisinde 30 Ağustos 1944 de Kızılay'ın yaptırdığı sünnet düğününü tertip edenler bir arada

Bitlis Kızılay Merkezi 1945 yılında 39 fakir çocuğu giydirmiştir. Kesim bu mesut yavruları bir arada gösteriyor

Karadeniz Ereğlisinde 1944 yılında Kızılay'ın yaptığı sünnet düğününde intibalar.

Kayseride 1944 de Kızılay'ın sünnet ettirdiği yavrular

GENÇLİK KIZILAYI SAHİFESİ

Tütüne Alışmanın Zararları (*)

Yazan; **Robert MORİS**

Resimlerde sedyeeye uzanmış yaralı askerlerin sigara içtikleri alabildiğine görülmektedir. Bunu gûya savaşı kuvvetlerimizin mâneviyatını yüksetmek için hiç bir şeyin ihmal olunmadığını göstermek üzere yapıyorlar. Halbuki aynı resimler ordudaki doktorlarımız için bir kaygı kaynağı demektirler. Çünkü yara damarlarına dokunmuşsa yaralının sigara içmemesi esastır.

Doktorlar sigara içmenin damar büzücü veya "damar ezici" tesir yap-

tığını yıllardan beri bildirmişlerdir. Bu hal derideki ve bilhassa kol ve bacak derisindeki ince damarları büzüp tıkamak şeklinde kendini gösterir. O vakit buralara da kan gelemeyebilir. Umumiyetle bu hal farkına varılacak derecede değildir. Fakat kan dolanımına ait bir rahatsızlık veya kol ve bacakta yara varsa o zaman vücudun kanla beslenmesi gibi hayatî önemi bir görev tehlikeye düşer. Onun için bu harbin daha başlangıcında doktorlar damar yarası almış askerlere sigara içirilmemesini sıkı sıkıya tenbih etmişlerdi. Bundan erkek ve kadın siviller için de bir netice

çıkar ki o da tütüne alışmanın kalbi ve damarları bozacağıdır.

Bazıları daha 1907 tarihinde yapılmış olan bir çok incelemeler tütün içmenin, kan damarlarını büzdüğü gibi, tansiyonu yükselttiği ve nabız sıkılaştırdığını göstermektedir. Yalnız araştırmacılar bu zararların nikotinden mi, tütündeki başka maddelerden mi yoksa sigara kâğıdı yanarken muzır bir hal almasından mı ileri geldiği hususunda birleşemiyor-

(*) Ekim 1944 tarihli **Hygeia** dergisinde çıkan bu yazının İngilizcesinin adı **The Facts About Smoking**'dir.

lardı. Doktorların hastalara gereği gibi tavsiyelerde bulunabilmelerini sağlamak üzere Mayo hastanesinden bazı doktorlar bu mesle hakkında yeniden araştırma yapmışlardır. Bundan maada Mayo hastanesi hekimlerinin bulguları tütündeki zararlı maddenin de **nikotin**'den ibaret olduğunu meydana koymaktadır.

Doktorlar bu araştırmayı dört doktor (erkek) ve iki teknikçi (kadın) üzerindeki incelemelerle yapmışlardır. Bunlar 22-41 yaşlar arasındaki kimselerdi. Hepsi yıllardan beri tütün içmekte ve dumanını içlerine çekmekte idiler. Oda harareti, elbise, vaziyet, beden çalışması ve hattâ ruhi tenebbühiyet gibi diğer tesirlerin nazik kan damarlarını mekanizmasına dokunmamasını sağlamak için araştırmacılar, tütün içenlerde, yaptıkları tecrübeleri itinalı surette kontrol edilen şartlar altında takibetmiş ve tekrarlamışlardır. Hararet derecesi ölçmeleri, tansiyon muayeneleri, bazal metabolizma (*) araştırmaları ve elektro-kardiyogram traseleri (1) hep "tütün içilmediği sırada, içilirken ve içildikten sonra" olmak üzere itina ile yapılmıştır. Bu suretle tütün içmenin, yukarıda sayılan, bedeni durumlara olan tesiri hiç şüpheye meydan bırakmadan tesbit edilmiştir. Keza bu kimseler yatarken, otururken, dolaşırken de yukarıda sayılan muayeneler yapıldığı gibi pijamadan sokak kıyafetine kadar her çeşit elbise giyinmiş oldukları zaman da aynı tecrübe ve muayeneler tekrarlanmıştır. Bu muayenelerde vücut vazifelerinde görülen bozuklukların tütünden değil de ruhi bir sebepten mi olup olmadığını tesbit etmek üzere, tecrübe yapılan kimselerin ağzına, yakılmamış bir sigara verierek kendilerine bunu içermişcesine nefes çektiler. Bu usule kuru kuruya tütün içmek derler. Bundan sonra aynı tecrübeler sigara kâğıdına tütün yerine mısır püskülü koyup tekrarlanarak nikotin tesir derecesi tesbit edilmiştir. Bu tecrübe de tamamlanınca "külsüz" fransız sigara kâğıdı ve ingilizlerin süzgeçli ağızlığı kullanılarak tecrübeler yeni baştan yapılmış ve nihayet damar içine nikotin şırınga edilerek muayeneler tekrarlanmıştır.

Gayet etraflı olan bu araştırmaların sonuçları tütün içmenin bedene ve beden vazifelerine muzır tesir ettiğini, evvelki incelemelerin hepsinden daha kesin olarak meydana koymuştur. Doktorlar bu tecrübe sonucunu bulgularını şöyle bildirmekte-

dirler: "Damar büzülmesi yarım saatte bir saate ve bazı hallerde daha uzun müddetle devam etmektedir". Şunu da ilâve ediyorlar: "Bu tecrübeler damarları ve kalbi rahatsız olan kimselerin ağızlarına tütün koymamaları gerektiğini isbat etmiştir".

Araştırmaların verdiği sonuçlar başlıca şunlardır:

1 — Kol ve bacak nihayetlerinin harareti azalmaktadır. El ve ayak parmaklarına yerleştirilen elektrikle işler, hararet ölçücü hassas cihazlar sigara içilince buraların deri hararetinin 1-7° santigrad düştüğünü göstermiştir ki sebebi damarların büzülmesidir. Araştırmacılar bu damar büzülmesini nikotin sempatik denir sinir sistemini fazla çalıştırmasına atfetmektedirler. Tütün yerine mısır püskülü içildiği veya "kuru kuruya" sigara içildiği zaman el ve ayak parmakları hararetinin değişmesi de bunu göstermektedir. Diğer taraftan "külsüz" sigara kâğıdı ve süzgeçli ağızlık kullanıldığı zaman da hararet aynı derecede düşmektedir. Nikotin damar içi şırınga edilince de hararet yine aynı miktarda düşmüştür. Hülâsa damarların büzülmesi nikotinden ileri gelmektedir.

2 — Bazal metabolizma tütün içilince artmaktadır. Metabolizma, kısaca, canlı nescin husule gelmesi ve canlı olarak kalmasına gereken bütün kimya ve fizik ameliyelridir denebilir. "Bazal metabolizma" beden çalışmak ve hayatı devam ettirmek için sarfettiği enerjinin, saat ve vücudun yüz ölçüsüne göre, kalori ile ifadesinden ibarettir. Şu halde tecrübeyi yapan doktor "sigara içilince bazal metabolizma artar" demekle gerçekte "tütün içmek insan uzviyetinin bütün hayatı vazifelerini bozar" (2) demiş olmaktadır. Meselâ zayıf bir tütün tiryakisinin fazla yiyecek yese de kilo alamaması ve toplanamaması bundandır. Keza bu yüzden vücudun bir çok enerjisi beyhude yere sarfolunduğundan tiryakiler yorgunluk ve kesiklik duyarlar. Bazal metabolizmanın artması da nikotinden ileri gelmektedir. Kendilerinde tecrübe yapılan kimseler tütün yerine mısır püskülü içince bazal metabolizma artmamıştır.

3 — Muayene edilen şahıslarda, tütün içince, kalp çarpması ve tansiyon artmıştır. Bu altı şahısta sigara içmedikleri vakit kalp çarpması, ortalama, dakikada 69 du. Sigara içince kalp çarpması 105 e çıkıyordu (3). Demek dakikada 36 sayı artmış demektir. Aynıyle tansiyon da, tütün

içildiği sırada, 19 buluyordu (4). Sigara bittikten sonra da kalbe ve tansiyona olan tesirleri, ortalama, bir çeyrek devam etmekte idi. Burada da tecrübeler zararın nikotinden geldiğini göstermişlerdir. Mısır püskülü içilirse kalp çarpması dakikada, ortalama, 4 sayı artıyordu. Tansiyon ise ancak 3 derece yükselmekte idi. Halbuki damar içi nikotin şırınga edilince tıpkı tütün içmekteki artmalar görülüyordu. Daha evvelki araştırmacılar gibi, bu muayeneyi yapan, doktorlar da kalp çarpması ve tansiyondaki değişiklikleri nikotin sempatik sinir düğümlerine veya kalbin sinir merkezine tesir etmesine atfetmektedirler.

Kalp sağlamsa sigara bitince fazla çarpmaktan ve tansiyondan ileri gelen zararları (5) göderbilir. Fakat zaten zayıfse sigara içmek yükünü büsbütün artırır. Doktorlar damarları bozuk veya tansiyonları yüksek hastalara "tütün içmiyeceksin" dedikleri vakit bunlara verdikleri perhizi boşu boşuna arttırıyor değildirler. Bilâkis hastanın daha çabuk iyileşmesi ve daha uzun yaşaması için ona iyilik ediyorlardır.

Tercüme eden
Dr. Hamdi Dilevargın

(*) Yiyeceklerle aldığımız besleyici maddeler ile nefesle aldığımız oksijenin vücutta yaramak üzere, içimizde, tâbi oldukları muamele sonuçlarının tesbiti. (Müte.)

(1) Kalp çalışırken husule getirdiği elektrik cereyanının grafiği. Bu suretle kalpte bozukluk olup olmadığı meydana çıkar. (Müte.)

(2) Yâni gıda maddeleri ve oksijenin vücudumuza yaramak için giriştikleri kimya muameleleri, tütün içilmediği zamana nisbetle, daha ziyade enerji harcatıcı bir hal alır ki bu da zararlıdır. (Müte.)

(3) Bir kıyaslama yapmak için şunu ilâve edelim ki meselâ 38,5 derece ateşle yatan bir hastada da kalp dakikada bu kadar atar. (Müte.)

(4) Tansiyonu bu derece yükselmiş hastalara eti, fazla tuzlu ve ağır yemekleri ve her şeyden önce içki ile tütünü yasak ettiklerini bilenler çoktur. (Müte.)

(5) Mayo hastanesinde yapılan tecrübeleri herkesin anlayabileceği şekilde yazmış olan makale müellifi doktor değildir. Onun için burada en önemli bir nokta üzerinde durmamıştır: Kalbin fazla çarpması ve tansiyon yüksekliği insanın bütün kalp-damar sistemi için bir yorgunluk ve yük olma sebebidir. Sağlam kalp bunu bir kaç sefer savuşturabilirse de sık sık tekrarlanınca yorulur, hastalanır ve artık sağlığını muhafaza edemez. Onun için kalbi ve vücudu sapsağlam kimseler de tütüne alışmamalıdır. Hele gençlerin ağızlarına tütün koymaları sağlıklarını bile bile bozmaları demektir. (Müte.)

KIZILHAÇ CEMİYETLERİ LİGİ

Haber Verme Servisi

KIZILHAÇ HABERLERİ

Çeviren: **Suat Nazif BAYDUR**

S. S. C. B. halkına yapılan yardımlar:

Rusyada harp yaralıları ve zararlıları için 200.000 adet yün elbise yollayan İngiliz Kızılhaç Cemiyetinden sonra, İngiliz hükümeti de bu yardıma iştirak maksadiyle erkek, kadın, çocuk herkese ait 400.000 elbise yollamağa karar vermiştir.

Finlandiya öksüzlere yardım ediyor:

Finlandiya Kızılhaçı harp öksüzlerini korumak gibi yeni bir gayeye girişmiştir. 1939-40 harbinden öksüz olarak kalan ve ebeveyni bulunmayan 17.000 çocuğa Finlandiya Kızılhaç Cemiyeti korumak maksadiyle bir miktar para vermiştir. Bu harbin 15.762 öksüz yavrusu da aynı haktan istifade etmişlerdir.

Macar Kızılhaç Cemiyetinin Polonyalı mültecilere yardımı:

1942-1944 yılları arasında Macar Kızılhaç Cemiyeti harbin başında Macaristana geçmiş Polonyalı mültecilere 179.450 adet giyecek ve diğer eşya dağıtmıştır. Yine bu mültecilere 52.444 m. kumaş 280 kg. çay ve 69 kg. pamuk verilmiştir.

(Polonya sivil istihbarat bürosu) 1941 denberi Macar Kızılhaçı yanında dört Polonyalı meslekdaşla çalışmaktadır. Üç sene zarfında bu büro 15.504 adet Genevre'de Lituanayada, Almanyada, Rusyada ve Macaristanda yapılan araştırmalara ait fiş doldurmuştur. Macar Kızılhaç cemiyetinin yardımıyla 1580 kişi bulunmuş 10421 mektup gönderilmiştir.

Hint Kızılhaç cemiyetinin bağışları:

Kızılhaç haber verme liğinin çıkarttığı bir rapora göre Hint Kızılhaç cemiyeti 1941 denberi Çin Kızılhaç cemiyetine 10.000 doz aşı ve 750 Hint lirası bağışlamış, Yunanistana da Sarissa yer depreminden ziyan görenler için 2000 Hint lirası, harp yaralıları için de 616 Hint lirası göndermiştir.

Anadolu yer sarsıntısına yardım olsun diye Türkiye Kızılhaç cemiyeti-

ne 11.682 Hint lirası vermiştir ki bu cemiyete eskidenberi yapılan bağış miktarı bu son bağışla birlikte 392.677 Hint lirasına erişmiştir.

Burada işaret edelim ki Hint Kızılhaç cemiyeti Rus halkına verilmek üzere 161.265 Hint liralık bir bağışı da toplamıştır.

Hint Kızılhaç cemiyetinin bugün 27.102 üyesi vardır. Gençlik teşkilatı 15.849 grup olarak çalışan 600.000 den fazla âzadan müteşekkildir.

İrlanda Kızılhaç cemiyetinin bir raporu:

İrlanda Kızılhaç cemiyeti tarafından neşredilmiş olan bir rapora göre cemiyetin âzalarının sayısı

19.741 i bulmuş ve merkezlerinin sayısı da 714 e yükselmiştir. Kuruluşundan bugüne kadar İrlanda Kızılhaç cemiyeti 2.128 yardıma koşmuş 794 de hasta tedavi yerleri açılmıştır. 50.000 kişiye diploma verilmiştir.

İrlanda Kızılhaç cemiyeti İspanya Kızılhaç cemiyetine 10.000 sterlin lirası kıymetinde yiyecek eşyası yollamıştır.

Milli müdafaa bakanlığı İrlanda Kızılhaç cemiyetinden harp ilaçları için bir stok yapılmasını istemiştir. 253 yardım ve 129 pansuman postası açılmış ve ihtiyaçlara karşı koymak üzere çalışmağa başlamıştır.

Kızılhaç Haberleri

1944 Yılı Kızılhaç Haftası çalışmaları

Merkez veya şubenin adı:	944 den evvelki âza adedi	944 de kaydedilen âza adedi:	944 de toplanan âza aidatı:		Aidattan maada toplanan iane:	
			L.	K.	L.	K.
Balıkesir Merkezi	2000	757	1136	25	828	59
Bitlis ..	213	36	40		80	56
Burdur ..	400	300	300		205	
Mudanya Şubesi	332	71	260	50	65	
Orhangazi ..	59		20			
Yenişehir ..			120		122	30
Biga ..	648	283	211			
Kemah ..	163	84	6			
Kadıköy ..	2093	343	871	60	3138	21
Ödemiş ..	353	262	808	14	275	90
Bergama ..	1576	664	735	75	321	50
Kayseri ..					3582	
Babaeski ..	1141	359	195		727	30
Lüleburgaz ..	207	93	45	60	73	58
Beyşehir ..	31	83	103	25	9	
Manisa Merkezi	211	550	583	62		
Alaşehir Şubesi	417	250	147	75	125	
Maras Merkezi	41	61	80	50	2250	
Mesudiye Şubesi	139	12	1			
Lâdik ..		70	73		2	
Trabzon Merkezi	1712	155	813	50	23	50
Maçka Şubesi	216	100	104	20		
Birecik ..	41	142	216		22	59
Yekûn:	11993	4675	6752	66	11852	03

SALGIN HALİNDE BULANTI VE KUSMA

1942 ilkteşrininde İngilterede bir kız mektebinde böyle bir salgın çıkmış olup daha önce ailelerde de bir çok münferit vaka görülmüştür (mektepte 400 kızdan 120 sinde bu hal meydana gelmiştir). Salgın aynı şehirdeki, gece yatılı, bir erkek mektebinde de kendini göstermiştir. Hastalık yetişkinlerde de çıkmakla beraber en çok topluluk halinde yaşayan gençlerde oluyor gözükmektedir.

Hastalığın en karakteristik alâmeti kusmaktır. İlk kusmada gıdalar da geri geliyordu ise de ikinci ve üçüncü seferlerde bunlar, safrayla hafif boyanmış, bol mayı vasfını almışlardır. Gençlerde kusma nöbeti anırsız tutmakla beraber daha önce bulantı gelmesi umumî idi. Bazan bulantıyla birlikte baş dönmesi ve üst üste baş ağrısı geliyordu. Vakaların üçte birinde ishal de dolu, bazan da bulantı biricik araz olarak kaldı. Vakaların hemen hepsinde hararet hafifçe yükselmişse de 37,8° i nadiren aşmıştır. Ve ateş 24 saatten fazla sürmemiştir. İlk iki gün dil beyaz renkli hafif bir tabakayla örtülüyor ve bunun altında her yerde kızarmış papiller gözüküyordu. Bazan belûmun arka cidariyle boğaz hafifçe iltihaplanıyor fakat bademciklerde ek-süda bulunmuyordu. Karın muayenesinde bir şey bulunmamış yalnız şersuf ces olunurken tazyik sonucu bulantı olmuştur. Hiç bir âraz kaydedilmemekle beraber ilk olarak merkezi snir sisteminin mauf olduğu intibai uyanmaktadır.

Hastalığın arazlardan bir kaç gün evvel yenen yemeklerden ileri gelmesi ihtimali varit olmadığı gibi hemen o gün yenen gıdadan ileri geldiği de düşünülemez. Tefrih devresi iki ilâ yedi gündür. Maamafih bunu kesin olarak tesbit etmek mümkün olamamıştır. Bu salgın, üst teneffüs yollarını âfetzede eden mecbul bir virüsün yaptığı, bu hastalığın bulaşıcı olduğu hakkındaki kanaatleri teyit etmiştir. Salâh bir kaç saatte husule geldiğinden ekseriya doktor çağırmağa lüzum kalmamaktadır.

(Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır).

CÖL ÜLSERİ

Şimal Afrikada bulunan askerlerde bacadakta sık sık ve elle kolda nadiren görülen ülserlere raslanmaktadır. Bunlar tropiklerdeki ülserlerden (*Ulcus Tropicum*) ayırdırılar. Zira derin olmadıkları gibi fajedenizme meyletmemektedirler, ekseriya müteaddit sayıdadırılar, spiroket ve füzi-form basil göstermezler. Bundan mada bu çöl ülserleri -kendilerine bu ad verilmektedir-, bacadan ziyade el ve kolda çıkıp intişara, lenfo-gangliyoner ihtilâtlara meyleden ve difterik mahiyette sanılan, "veld sore" ile de karışmamaktadır.

"Çöl ülseri" ekseriya müteaddit sayıda bulunur, müdevver, muntazam kenarlı, yıpranmamış kırmızı, zeminli, bazen lifi küçük pzodo zarlarla örtülü bir marazi teşekküldür. Az çok ağırlı olan ülser bazan iltihabi bir mintaka ile çevrilirse de lenfo-gangliyoner ihtilâtlar göstermez.

Castellani bu ülserlerde kolay boyanır, gram menfi, geloz-tripsinde kolay ürer, fakat âdi jeliozda ilk pasajları güç olan bir mikrokok bulmuştur. Bunlar ekseriya çiftler ve küçük grup ve zincirler halinde bulunmaktadır. Mikrokok jelâtin ve koagüle seromu sulandırmakta, glikoz, levüloz, maltoz, galaktoz, sakaroz ve bazan salisini asidleştirmekle beraber hiç bir şekerli miliyöde gaz yapmamaktadır. İnülin veya manniti asidleştirmemektedir.

İki gönüllünün bacaklarında yapılan deri skarifikasyonuna bu mikroorganizmin eksilmesi, bütünvasıflarıyla, ülseri meydana getirmiştir. Bu hal mikroorganizmin etyolojik rolünü isbat etmektedir. Castellani buna "*Microrococcus (Streptococcus) mycetoides*" adını vermiştir.

(Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır).

Barsak mikroplarının askorbik aside olan tesirleri

Doğrudan doğruya insan büyük aptesinden yapılan kültürlerle saf *Escherichia coli* ve *Aërobater aërogenes* kültürleri askorbik asid buyyonunda, gerek aerobik gerek anaerobik şartlarda, C vitaminini üsratle tahrip etmektedirler. Bununla beraber vitamini "esirger" ve bakteriler

tarafından okside edilmeğe karşı korur. Yalnız şekerin hepsi istihlâk edilip tükenince miliyöde vitamin tamamıyla yokolmaktadır. *Proteus* ve *Alcoligenes* gruplarındaki mikroplar vitamine dokunmamakta bilâkis hava oksidosyonuna karşı korunmaktadır. Fakat C vitaminini tahrip eden mikroplar müvacehesinde bu korunmanın hükmü kalmamaktadır. Kültürlerde C vitaminini miktarı tayini Tillman'ın Na 2,6 - dichlorophenolindolphenol usulünün tadilli şekliyle yapılmıştır.

C vitamininin barsakta mikroplar tarafından tahrip edilmesi keyfiyetinin klinik cephe ve mânası üzerinde münakaşalar yapılmaktadır.

(Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır).

TİFO AŞISININ DEĞERİ

Almanyada 519 kişilik bir askeri grupta tifo salgını çıkması tifo aşısı aleyhine bir delil sayılmak istenmişti.

Sonra yapılan araştırmada bu gruptan 81 kişinin (yani % 15,6) aşılanmamış olduğu anlaşılmıştır. Bunların % 60,5 u hasta düşmüş olup aşılar arasında hastalık nisbeti % 28,5 dur. Ölüm nisbeti aşısızlarda 4 misli kadardır. Maamafih aşı klinik ârazların ağırlığına tesir eder gözükmemektedir.

(Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır).

BIOTİNE VE SITMAYA MUKAVEMET

Sıtmaya mukavemette biotine (H vitamini) nin önemli rolü olduğu görülmüştür. İki üç hafta çiğ yumurta akıyla beslenen piliç ve ördekler, biotine mahrumiyeti çekmiyen, şahitlerdekinden daha ağır bir sıtmaya tutulmuşlardır. Keza evvelkilerde parazit sayısı da, tecrübi ilkahtan sonra, daha yüksek miktar gösterdiği gibi günlerce müddetle şahitlerdekinden fazla bulunmamıştır. Keza ölüm nisbeti birincilerden daha yüksektir.

(Kızılhaç Cemiyetinin temmuz 1943 tarihli Renseignements Scientifiques D'Hygiène, Médecine et Biologique'inden alınmıştır).

ANADOLU

SİGORTA ŞİRKETİ

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat ve Türkiye İş Bankalarının Kurumudur

Sermaye ve ihtiyatları: 5.832.000 Liradır

Tesis tarihi olan **1925** senesinden beri yaptığı sigortalar

Karada :

Yangın - kiracı, sagil, malsahibi ve komşu mes'uliyeti - kira zararları - yıldırım - zelzele - infilâk - havagazi işiali - makina kazası ve motor işiali - kara nakliyatı - kara harp sigortaları.

Denizde :

Bütün deniz tehlikelerine karşı deniz nakliyatı - gemi ve motor tekneleri - mayın - torpil - alelûmum deniz harp sigortaları.

Havada :

Tayyare sigortaları - tayyare seferlerinde pilot ve yolcuların sigortaları.

Kazada :

İnsanın maruz kalabileceği her türlü kaza - iş kazaları - otomobil - otomobil kazaları - malî mes'uliyet - makina kırılması sigortaları.

Hayatta :

Temettülü veya temettüsüz olarak ölüm tehlikesiyle beraber: Tasarruf için: "Muhtelit" ve "Tam muhtelit" - aile istikbali için: "İratlı aile" - kızlar için: "Cihaz" - çocuklar için: "Tahsil ve terbiye" - ihtiyarlık için: "İrat" - Hastalık veya kaza netcesinde malûl kalmaya karşı: "Malûliyet" sigortaları.

İş sahasında :

Atölyeler, fabrikalar, maden ocakları gibi iş yerlerinde ve ticarethane, bankalarda ve meslekî teşekküllerle birliklerde çalışanların hayat, ölüm ve kazalarını temin eden grup sigortaları.

İstanbul. Yenipostahane karşısı, Büyük Kınaçıyan Han. Telefon: 24294. Hayat Kısmı: 20541